

Ніва

ТЫДНЁВІК ГП БГКТ

№ 18 (897) ГОД XVIII БЕЛАСТОК 6 МАЯ 1973 г. ЦАНА 60 гр.

Удзельнікі конкурсу (злева): М. Кірылюк, В. Барташук, Я. Хмур, А. Астражанскі і А. Госцік.

Адказвае на пытанні Аркадзь Госцік.

Журы (злева): А. Чэчуга, М. Гайдук, У. Паўлоўскі і Я. Чэрнякевіч — ацэньвае адказы.

М. Самоцік уручае першую ўзнагароду В. Барташуку.

ФІНАЛЬНЫ РОЗЫГРЫШ

Што ведаеш аб Савецкім Саюзе" — гэта названне конкурсу, які ў сувязі з 50-годдзем утварэння СССР аб'явілі Галоўнае праўленне БГКТ і рэдакцыя „Ніва". Пачынаючы ад кастрычніка мінулага года ў нашым тыднёвіку друкаваліся матэрыялы аб многагранным жыцці і творчай працы усіх савецкіх рэспублік. Друкаваныя матэрыялы былі не толькі дапаможнікам для ўдзельнікаў конкурсу, але знаёмілі шырокія кругі чытачоў з эканомікай, культурай і жыватворчымі пераўтварэннямі ў Краіне Саветаў.

Конкурс выклікаў шырокае зацікаўленне чытачоў. Прысылалі яны пісьмовыя адказы на пытанні, якія друкавала „Ніва". Пасля ацэнкі пісьмовых адказаў камісія выбрала найлепшыя да фінальнага розыгрышу.

15 красавіка вялікі зал на Варшаўскай запоўніўся людзьмі. Сярод прысутных Аляксандр Бельскі — намеснік кіраўніка аддзела прапаганды Ваяводскага камітэта ПАРП, старшыня ГП БГКТ Мікола Самоцік, галоўны рэдактар „Нівы" — Георгій Валкавыцкі і прадстаўнік Ваяводскага праўлення ТППР — Мар'я Кучынская.

З прамоваю выступіў старшыня ГП М. Самоцік. Старшыня падкрэсліў, што „усе нашы культурна-асветныя мерапрыемствы ў мінулым годзе праходзілі пад лозунгам „50 год СССР"... Залатому юбілею СССР былі прысвечаны 32 урачыстыя сходы з адпаведнай мастацкай часткай, 51 вечарына, 70 дакладаў, 18 сустрэч нашых літаратараў, 16 сустрэч журналістаў „Нівы", 84 фільмы і 23 гутаркі, 179 газетак і 78 фотагазетак. Пад лозунгам „50 год СССР" праходзілі таксама сёлетнія агляды „Беларуская песня — 73" і тэатральных калектываў... Урэшце гэтай тэме быў прысвечаны конкурс „Што ведаеш аб Савецкім Саюзе?" Заканчваючы прамову, тав. М. Самоцік сказаў: „Сёння конкурс закончыцца. Не спыніцца толькі наша цікаўнасць да Савецкага Саюза, да яго людзей і іх здзяйсненняў. Савецкі вопыт пабудовы развітага сацыялістычнага грамадства заўсёды будзе мець для нас вялікую прыцягальную сілу".

За спецыяльна падрыхтаванымі сталамі на сцэне месца займаюць члены журы і ўдзельнікі фінальнага розыгрышу конкурсу. Згодна з правіламі, удзельнікі „лясуюць" чарговасць адказаў, а затым падыходзяць да стала камісіі і „лясуюць" заклееныя ў канвертах пытанні. Кожны з шасці ўдзельнікаў адказвае на тры пытанні, на што атрымлівае тры мінуты часу. Члены журы на спецыяльных картачках ацэньваюць кожны адказ удзельніка.

Першую ўзнагароду — фотаапарат (за 1700 зл.) атрымаў Валянцін Барташук, вучань беларускага ліцэя ў Бельску, другую — транзістарны радыёпрыёмнік — Віталіс Луба з Вулькі Нурэцкай, трэцюю — ручны гадзіннік — Янка Хмур з Малочак. Былі ўручаны таксама ўзнагароды Аркадзю Госціку, працаўніку тэкстыльнай фабрыкі імя Сяржана ў Міхалове, Анатолю Астражанскаму, вучню беларускага ліцэя ў Бельску і Міхалу Кірылюку, гаспадару з Кнаразоў.

Фінальны розыгрыш конкурсу аздаблялі выступленні вакальнага калектыву з Плёскаў і аматарскага хору гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку.

Тэкст і фота **А. Карпюка**

Зацікаўленне адказамі было вялікае.

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У "Ніве"

Перадавы гаспадар з Чаромхі • Школа ў Малінніках • Анкета «Нівы» • Белавежскі мастацкі пленер • Васькоўскія спулдзельцы ізноў выходзяць на сваё • Мінскі домабудаўнічы камбінат • Весткі з Гарадка, Міхалова, Дубіч Царкоўных, Бельска • Савецкая песня «Ballada o barwach».

БГКТ ХРОНІКА

▪ Гурток БГКТ у Плёсках, што ў Бельскім павеце (старшыня гуртка Людміла Васілюк) выконвае цікавы і змястоўны план дзейнасці на 1973 год. Прадбачаны ў ім былі таксама грамадскія чыны, якія ўжо выконваюцца. І так у нядзелю 8 красавіка да грамадскай працы прыступілі ўсе 30 членаў Беларускага таварыства. Вазілі яны пясок на пляц пры клубе „Рух" і парадкавалі гэты пляц. Жыхары вёскі, бачачы самаахвярнасць членаў БГКТ, далучыліся да чыну, узяліся за рыдлёўкі, прыехалі фурманкамі і вазілі пясок на дарогу, якая патрабуе рамонту. У наступную нядзелю (15 красавіка) бэгэкатоўцы з Плёсак пасадзілі 500 штук дэкаратыўных дрэўцаў паабапал дарогі, якая вядзе з Плёсак да бельскай шашы.

▪ 15 красавіка ў Доме настаўніка ў Гайнаўцы адбыліся школьныя павятовыя элімінацыі „Беларуская песня — 73", арганізаваныя інспектаратам асветы па ініцыятыве БГКТ. У іх прынялі ўдзел 62 асобы з 16 школ. У партыі салістаў тры першыя месцы занялі: Ірэна Назарук і Галя Беглюк з пачатковай школы № 3 у Гайнаўцы і Міраслава Кардаш з Нараўкі. У партыі дуэтаў журы вызначыла першае месца Ірэне Назарук і Галіне Беглюк з Гайнаўкі, другое месца — Олі Парфенюк і Зіне Лабудзінскай з пачатковай школы ў Клейніках, а трэцяе месца — братам Аляксандру і Уладзіміру Леўчукам з падставовай школы ў Вялікіх Тыневічах. Усе гэтыя вучні паедуць у Беласток на фінальныя элімінацыі.

Чацвёртае месца ў партыі салістаў заняла Зіна Сабешчук з пачатковай школы ў Чыжах, а ў партыі дуэтаў — Міраслава Кардаш і Марыся Смактуновіч з Нараўкі. Камісія адзначыла таксама высокі мастацкі ўзровень выканаўцаў беларускіх песень Міраславы Панфілюк з Дубіч Царкоўных і Вані Врублеўскага з Барысаўкі.

У фінальных элімінацыях прымуць таксама ўдзел тэрцэты з Клейнік і Вялікіх Тыневіч і квартэты з беларускага ліцэя ў Гайнаўцы і з Чарэмхі-асады. Усе ўдзельнікі элімінацый атрымалі ўзнагароды, прызнаныя інспектаратам асветы, аддзелам культуры прэзідыума ПРН і аддзелам БГКТ.

▪ 16 красавіка адбылося пасяджэнне прэзідыума праўлення беластоцкага павятовага аддзела. Прэзідыум зацвердзіў даклад на пленум аддзела, які адбудзецца 13 мая. На пленум будуць запрошаны таксама старшыні гурткоў, супольна будуць абмеркаваны формы працы аддзела з актывам. Прэзідыум зацвердзіў таксама прыём у члены БГКТ 14 новых асоб. Гаварылася таксама аб мастацкіх калектывах, якім патрэбныя музычныя інструменты. У першую чаргу атрымаюць іх калектывы ў Васількове і Пяньках. Прысутны на пасяджэнні прэзідыума старшыня ГП Мікалай Самоцік даў станоўчую ацэнку актуальным пачынанням і працы прэзідыума праўлення павятовага аддзела.

▪ Пленарнае пасяджэнне праўлення сакольскага аддзела БГКТ (адбылося 19.IV.) прысвечана было працы аддзела з актывам. Прысутныя пазнаёміліся з дакладам прэзідыума ГП, які прачытаны быў на пленуме ГП І красавіка, а таксама абмеркавалі формы працы з гурткамі БГКТ. Затым прынялі план працы праўлення аддзела да канца гэтага года і вырашылі 10-га чэрвеня арганізаваць народны фэстын.

▪ На працягу красавіка гайнаўскі аддзел БГКТ прадаў 200 грампласцінак, выдадзеных Галоўным праўленнем з песнямі Міхася Забэйды-Суміцкага.

(мх)

Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі

СВЕТ | БССР | ПОЛЬШЧА | ВАЯВОДСТВА

ГАЗІФІКАЦЫЯ Ў СССР

У Савецкім Саюзе ўжо газіфікавана 1800 гарадоў і 48 тысяч малых мястэчак і вёсак. У гэтым годзе павялічыцца дабыча газу ў параўнанні з мінулым на 8 прац. і складзе 238 мільярдаў кубічных метраў, а ў 1975 годзе прадбачваецца эксплуатаваць 320 мільярдаў кубаметраў газу. Прыспешэнне газіфікацыі гарадоў і вёсак залежыць аднак ад пабудовы газаправодаў, якія пракладаюцца аж у Сібіры і Сярэдняй Азіі.

У бліжэйшыя гады агульная даўжыня новых газаправодаў, якія ў 1975 годзе ўвойдуць у склад сістэмы, забяспечваючай усю краіну гэтым топлівам, складзе 30 тысяч кіламетраў.

МІТЫНГ У ДОРТМУНДЗЕ

У Дортмундзе (ФРГ) адбыўся мітынг, які быў прысвечаны памяці барацьбітоў-антыфашыстаў з еўрапейскіх краін. Былі яны па-зверску забіты гестапаўцамі незадоўга да заканчэння другой сусветнай вайны на тэрыторыі Ромбергпарка ў Дортмундзе.

На мітынг разам з заходнегерманскімі антыфашыстамі прыбылі госці з ГДР, Савецкага Саюза і Бельгіі.

АДУКАЦЫЯ ДАРАЖЭЕ

Плата за навучанне ў вышэйшых навучальных установах ЗША за апошнія два-тры гады значна ўзрасла.

Далейшы рост коштаў навучання чакае студэнтаў і ў наступным навучальным годзе. Так, адміністрацыя Чыкагскага універсітэта ўжо аб'явіла, што ў 1973—1974 навучальным годзе знаходжанне ў сценах гэтай навучальнай установы будзе каштаваць кожнаму студэнту яшчэ на 225 долараў даражэй.

АСУДЖЭННЕ АГРЭСАРА

Савет Бяспекі ААН закончыў разгляд скаргі Лівана. У прынятай рэзалюцыі савет асудзіў „ваенныя нападзенні на Ліван, якія паўтараюцца і ажыццяўляюцца Ізраілем", і заклікаў Ізраіль неадкладна спыніць такія акцыі.

Асноўныя палажэнні гэтай рэзалюцыі можна толькі вітаць. Разам з тым грамадскасць і друк, каменціруючы вынікі пасяджэння Савета бяспекі, адзначаюць, што аднаго толькі асуджэння Ізраіля зусім недастаткова.

ПАДПІСАННЕ КАНВЕНЦЫІ

24 красавіка ў Маскве адбылося падпісанне канвенцыі аб праваздольнасці, прывілеях і імунітэтах штаба і іншых органаў кіравання Аб'яднаных узброеных сіл дзяржаў — удзельніц Варшаўскага дагавору.

Канвенцыю падпісалі прадстаўнікі сямі дзяржаў.

ВІЗІТ Л. БРЭЖНЕВА

Па запрашэнню федэральнага канцлера ФРГ В. Брандта Генеральны сакратар ЦК КПСС, член Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Л. Брэжнеў нанясе візіт у Федэратыўную Рэспубліку Германіі. Візіт намячаецца на перыяд з 18 па 22 мая гэтага года.

У ХЕЛЬСІНКАХ...

...пачаўся чацвёрты этап шматбаковых кансультацый па падрыхтоўцы агульнаеўрапейскай нарады па пытаннях бяспекі і супрацоўніцтва. (АК)

ВЫНІКІ ПЕРШАГА КВАРТАЛА 1973 ГОДА

Статыстычнае ўпраўленне БССР паведаміла, што работнікі прамысловасці Беларускай ССР выканалі план першага квартала па рэалізацыі прамысловай прадукцыі на 102 працэнты. Перавыканаwны план выпуску большасці важнейшых відаў вырабаў. Прырост прамысловай вытворчасці ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года склаў 9 працэнтаў. Прадукцыйнасць працы ў прамысловасці ўзрасла на 6 працэнтаў. У параўнанні з першым кварталам мінулага года атрымана больш: нафты — на 41,5 тысячы тон, мінеральных угнаенняў — на 225 тысяч тон, хімічных валокнаў на 5,6 тысячы тон, грузавых аўтамабіляў — на 294 штукі, трактараў — 99 штук, паперы — 3,5 тысячы тон. Узрасла вытворчасць пластычных мас і сінтэтычных смол, падшыпнікаў, запасных частак да аўтамабіляў, трактараў і сельскагаспадарчых машын і многіх іншых відаў прадукцыі.

ЛЕНІНСКІ СУБОТНІК

Натхнёныя першамайскімі заклікамі ЦК КПСС, імкнучыся дастойна адзначыць 103-ю гадавіну з дня нараджэння У. І. Леніна, працоўныя гарадоў і вёсак ад далёкіх Курыл да Брэста неслі ўдарную эстафету суботніка. Ленінскі камуністычны суботнік 21 красавіка стаў у БССР вялікім святам натхнёнай працы мільёнаў.

ІМЯ ЛЕНІНА

Савет Міністраў Беларускай ССР прысвоіў Магілёўскаму камбінату сінтэтычнага валакна імя Уладзіміра Ільіча Леніна.

Гэтае хімічнае прадпрыемства — адно з самых маладых у рэспубліцы, але па маштабах вытворчасці ўжо цяпер яго па праву лічаць буйнейшым у Еўропе. У гэтым годзе камбінат дасць 50 тысяч тон сінтэтычнага валакна, з якога выпускаюцца элегантныя касцюмы, сукенкі, блузы, трывалыя марскія канаты і іншыя вырабы. Магілёўскія хімікі пастаянна павялічваюць выпуск прадукцыі, дабіваюцца павышэння яе якасці.

У БІБЛІЯТЭЦЫ ІМЯ ЛЕНІНА

Аддзяленне Таварыства савецка-польскай дружбы створана ў Дзяржаўнай бібліятэцы БССР імя У. І. Леніна, калектыў якой падтрымлівае цесныя сувязі з многімі бібліятэкамі Польскай Народнай Рэспублікі.

Аб традыцыйнай дружбе савецкага і польскага народаў, плённай дзейнасці Таварыства савецка-польскай дружбы гаварылі на ўстаноўчым сходзе дырэктар бібліятэкі Э. Н. Цыганкоў, намеснік старшыні праўлення Беларускага аддзялення Таварыства савецка-польскай дружбы Р. В. Канавалаў.

На сходзе выступіў генеральны консул ПНР у Мінску А. Валяшак.

ПОЕЗД ДРУЖБЫ З ПОЛЬШЧЫ

25 красавіка прыбыў у Мінск поезд дружбы з Польскай Народнай Рэспублікі. У той жа дзень удзельнікі поезда дружбы зрабілі экскурсіі па Мінску. Яны агледзелі яго выдатныя мясціны, новыя раёны жыллёвага будаўніцтва. 26 і 27 красавіка госці Мінска прадаўжалі азнаямленне са сталіцай БССР і Мінскай вобласцю. (вр)

СУСТРЭЧА Э. ГЕРКА З ШАХЦЁРАМІ РОВ

Першы сакратар ЦК ПАРП пабываў у Катавіцкім ваяводстве, дзе пазнаёміўся з рэалізацыяй аднай з найбольшых прамысловых інвестыцый краіны — Рыбніцкай вугальнай акругі (РОВ). Першы сакратар наведаў чаргова: шахту ў будове „Пнювэк", новы шахцёрскі гарадок Ястшэмбе, шахту „Машчэніца", а потым сустрэўся з партыйна-гаспадарчым актывам РОВ. Госцю спадарожнічалі першы сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП у Катавіцах З. Грудзень і старшыня Прэз. ВРН у Катавіцах Е. Зентэк.

ДЗЯРЖАЎНА-ПАРТЫЙНАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ ПОЛЬШЧЫ НА КУБЕ

Па запрашэнню прэзідэнта Рэспублікі Кубы Асвальда Дарцікоса і ЦК Камуністычнай партыі Кубы пабывала з афіцыяльным візітам у гэтай краіне польская дэлегацыя на чале з членам Палітбюро, старшынёй Рады Дзяржавы ПНР Генрыкам Яблонскім. У склад дэлегацыі ўваходзілі міністр замежных спраў С. Альшоўскі і міністр нацыянальнай абароны В. Ярузельскі.

НОВЫ ПОЛЬСКІ САМАЛЁТ ДЛЯ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

Пасля дзесяцігадовага перапынку зноў узляцеў у неба самалёт польскіх канструктараў і рабочых. Гэта сельскагаспадарчая машына PZL-106. Яна здала дасканала экзамен палёту. Яе стваральнікі — працаўнікі ВСК — найстарэйшы калектыў польскай авіяцыйнай прамысловасці. Новая машына была пабудавана ў рэкордным часе — на працягу сямі месяцаў. Яна лепшая за іншыя ад вядомых „Гаўронаў". Канструктарам новай машыны з'яўляецца Андрэй Фыдрыхевіч.

РАСТУЦЬ ЗАДАННІ ГРАМАДСКІХ І ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК

У гмаху ЦК ПАРП у Варшаве адбылася двухдзённая партыйная нарада грамадскіх і гуманітарных навук. Было 200 прадстаўнікоў. У нарадзе ўдзельнічалі таксама прадстаўнікі дакладных і прыродазнаўчых навук. Ад імя ЦК ПАРП прысутнічалі: член Палітбюро — сакратар ЦК Ф. Шляхціц, члены Сакратарыята ЦК ПАРП — Р. Фрэлек і А. Верблян, а таксама міністр асветы і выхавання Е. Кубэрскі. Асновай для дыскусіі былі даклады: навуковага сакратара І аддзялення ПАН праф. др Уладзіслава Маркевіча „Стан і перспектывы развіцця грамадска-гуманітарных навук" і даклад намесніка кіраўніка аддзела асветы і навукі ЦК праф. др Ярэмы Мацішэўскага „Грамадскія і гуманітарныя навукі ў ідэалагічнай і палітычнай дзейнасці партыі і ў рэалізацыі праграмы прыспешэння грамадска-эканамічнага развіцця Польшчы".

ПОМНІК У. І. ЛЕНІНУ Ў НОВАЙ ГУЦЕ

У Новай Гуце быў урачыста адкрыты помнік В. І. Леніну. Трансляцыю з гэтай урачыстасці правяла Польская тэлевізія па Інтэрвізію.

ПОЛЬСКАЯ АДЗЕЖА Ў СССР

Сярод замежных пакупнікоў польскай адзежы і розных баваўняных вырабаў першае месца займае СССР. Польская адзежа рознага роду карыстаецца тут вялікім поспехам. (вл)

З ПАСЯДЖЭННЯ ЭКЗЕКУТЫВЫ ВК ПАРП

27 красавіка адбылося чарговае пасяджэнне Экзекутывы ВК партыі, на якім была прынята гарманаграма выканання праграмы дзейнасці ВК партыі і ПВРН, прынятай на апошняй Ваяводскай справаздачна-выбарнай канферэнцыі. Прапануецца апрацаваць уласныя праграмы выканання пастаноў Ваяводскай канферэнцыі прафсаюзам, маладзёжным арганізацыям, сельскагаспадарчым гурткам, спулдзельчым і іншым установам. На пасяджэнні разглядалася справа падрыхтоўкі да святкавання Першамая і высланы былі віншавальныя пісьмы 35 прадпрыемствам Беласточчыны, якія дабіліся найлепшых вынікаў у працы за І квартал гэтага года. Прынята была таксама пастанова аб стварэнні ганаровай „Залатой Кнігі", у якую будуць упісаны перадавікі працы на прадпрыемствах і перадавыя сяляне. Першы запіс у гэтай кнізе будзе зроблены 21 ліпеня гэтага года.

ДЗЕНЬ ТЭКСТЫЛЬШЧЫКА

Напярэдадні Дня тэкстыльшчыка група перадавых рабочых з „Фаст", фабрыкі імя Сяржана, беластоцкай пасмантэрыі, з замброўскага камбіната і шэрагу прадпрыемстваў з Бельска, Элка, Сувалкаў, Гарадка і іншых было запрошаны на сустрэчу з ваяводскімі ўладамі. На сустрэчы, якая адбылася на Беластоцкім прадпрыемстве ваўнянай прамысловасці імя Сяржана, прысутнічалі І сакратар ВК ПАРП З. Куроўскі, сакратар ВК ПАРП М. Недзведзь, намеснік старшыні Прэзідыума ВРН Е. Зентара, І сакратар ГК ПАРП у Беластоку Р. Жукоўскі, кіраўнік эканамічнага аддзела ВК ПАРП С. Зялінскі, намеснік старшыні Прэзідыума МРН В. Садоўскі і іншыя. На сустрэчы гаварылася аб дасягненнях прадпрыемстваў і іх цяжкасцях, аб жыллёвых клопатах рабочых, аб мадэрнізацыі на прадпрыемствах і інш.

РАДА ФЕДЭРАЦЫІ

25 красавіка ў Беластоку адбылося першае пасяджэнне Рады Ваяводскай федэрацыі сацыялістычных саюзаў польскай моладзі. У пасяджэнні ўдзельнічалі кіраўнікі ваяводскіх і павятовых праўленняў маладзёжных арганізацый. Госцьмі на пасяджэнні былі І сакратар ВК ПАРП З. Куроўскі, старшыня ВК СД З. Пукорскі, віцэ-прэзас ВК ЗСЛ К. Дунай, ваяводскі камендант МО плк. Б. Нарэнгоўскі, кіраўнік аддзела прапаганды ВК ПАРП Ю. Альшэўскі і намеснік кіраўніка аддзела прапаганды ВК ПАРП К. Пятроўскі. На пасяджэнні быў выбраны пастаянны камітэт Рады Ваяводскай федэрацыі сацыялістычных саюзаў польскай моладзі. Старшынёй Рады выбраны старшыня ВП ЗМС Б. Заслона.

НАЙЛЕПШЫЯ Ў КРАІНЕ

Многія беластоцкія сельскагаспадарчыя ўстановы і арганізацыі занялі вельмі добрыя месцы ў спаборніцтве на найлепшыя вынікі ў працы. І месца ў краіне заняла беластоцкая Цэнтраля агародніцкіх спулдзельняў, Ваяводскі саюз малачарскіх спулдзельняў і беластоцкае прадпрыемства „Агрома". Агародніцка-пчалярская спулдзельня з Элка заняла трэцяе месца. А беластоцкая „Вітаміна" і бельская РСОП занялі першае і другое месца ў „трускалкавым" конкурсе. (яч)

TELEWIZJA WARSZAWA

NIEDZIELA 6.V.

7.40 Program dnia. 7.45 TV Kurs Rolniczy. 8.20 „Przypominamy, radzimy". 8.30 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 TELERANEK. 10.20 „Antena". 10.35 „W starym kinie". 11.30 „Mistrzowie batuty". 12.40 Dziennik. 12.15 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 14.15 „Budownictwa ciąg dalszy" — program wiejski. 14.15 Losowanie Totolotka. 15.00 Dla dzieci: TV Teatr Lalek — K. Makuszyński „Szewc Kopytko i Kaczor Kwak". 15.50 „Piosenka dla Ciebie". 16.40 „Śladami Piastów Śląskich" — Brzeg nad Odrą. 17.10 „Wielka gra". 18.00 „Kryteria". 18.15 „Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 „Wyzwolony" — film pol.-franc. („Wielka miłość Balzaka") odc. ostatni. 21.15 PKF. 21.25 „360 stopni wokół Pereta" — program rozr. hiszp. 22.15 Magazyn sportowy.

PONIEDZIAŁEK 7.V.

12.45 TV Technikum Rolnicze: Matematyka. 13.25 TV Technikum Rolnicze: Botanika. 15.20 i 23.00 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Zwierzyniec", „Obserwatorium". 17.30 „Echo stadionu". 17.55 TV Kurier Lubelski. 18.10 „Oferty". 18.25 TV Kurier Warszawski. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr TV: A. Decaux — „Bunkier". 21.40 „Sezam". 22.10 „Pieśni i tańce narodów Jugosławii". 22.40 Dziennik.

WTOREK 8.V.

9.50 „Wyzwolony" — film pol.-franc. („Wielka miłość Balzaka") odc. ostatni. 10.55 Dla szkół: (kl. V—VI) Język polski — W. Wiśniewski „Zapamiętaj, to był rok..." („O miejsce wśród ludzi"). 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 TELEWIZJA MŁODYCH. 18.10 Przed Wyścigiem Pokoju. 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 „Poligon". 19.10 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Piosenki w mundurze" — występy zespołów wojskowych. 21.00 Dzień pierwszy" — rep. film. 21.20 FILMOTEKA ARCYDZIEŁ: „Niepotrzebni mogą odejść" — film fab. ang. 23.15 Dziennik. 23.30 Wiadomości sportowe.

ŚRODA 9.V.

7.55 FILMOTEKA ARCYDZIEŁ: „Niepotrzebni mogą odejść" — film fab. ang. 9.55 Dla szkół: (kl. VI) Fizyka — „Wędrówki ciepła". 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Fizyka — „Fale elektromagnetyczne". 12.45 TV Technikum Rolnicze: Zoologia. 13.25 TV Technikum Rolnicze: Hodowla zwierząt. 14.00 „Wybieramy zawód". 15.20 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.45 Sprawozdanie z trasy XXVI Wyścigu Pokoju. Jazda indywidualna na czas w Pradze — 19 km. 18.20 TV Kurier Warszawski. 18.40 Publicystyka międzynarodowa. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Berliński finał" — film dok. 21.05 „Urwisko Marii" — film radz. („Cienie zanikają w południe") odc. IV. 22.20 Gra Reprezentacyjna Orkiestra Wojska Polskiego. 23.05 Dziennik. 23.20 Kronika Wyścigu Pokoju. Wiadomości sportowe.

CZWARTEK 10.V.

9.00 Dla szkół: (kl. I lic.) Język polski — „Poezja polskiego Oświecenia". 9.55 Dla szkół: (kl. II lic.) Język polski — „Eliza Orzeszkowa". 10.30 „Urwisko Marii" — film radz. („Cienie zanikają w południe") odc. IV. 14.00 Matematyka w szkole: „Funkcje, równania i nierówności". 15.00 TV Technikum Rolnicze: Zoologia. 15.30 TV Technikum Rolnicze: Hodowla zwierząt. 16.05 Program dnia. 16.10 „Informacje, Towary, Propozycje". 16.30 Dziennik. 16.45 Sprawozdanie z trasy XXVI Wyścigu Pokoju. I etap na trasie Nehvizdi — Pardubice. 17.30 „Profile kultury". 17.55 „Idzie żołnierz borem lasem" („Z teki folklorystycznej Adolfa Dygacza"). 18.25 TV Kurier Mazowiecki. 18.45 Program publicystyczny. 19.10 „Przypominamy — radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr Sensacji: J. Janicki — „Akcja V" (na motywach książki M. Wojewódzkiego („Akcja V-1, V-2"). 21.15 „Refleksje". 21.45 PKF. 21.55 „SAT" — Satyryczna Agencja Telewizyjna. 22.05 Dziennik. 22.30 Kronika Wyścigu Pokoju. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK 11.V.

8.30 Film dokumentalny. 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie obywatelskie — „Z myślą o Was". 10.55 Dla szkół: (kl. II) „Czerwony kur". 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Chemia — „Ceramika". 12.45 TV Technikum Rolnicze: Chemia. 13.25 TV Technikum Rolnicze. Język polski. 15.20 i 23.10 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Sprawozdanie z trasy XXVI Wyścigu Pokoju. II etap na trasie Pardubice — Brno. 17.35 „Nie tylko dla pań". 18.00 „Gramy o telewizor". 18.25 TV Kurier Warszawski. 18.45 „Za kierownicą". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Spotkanie z Barbarą Krafftówną". 20.50 „Panorama". 21.30 Teatr TV: J. Broszkiewicz — „Przepis ze starej kroniki". 22.30 Dziennik. 22.45 Kronika Wyścigu Pokoju. Wiadomości sportowe.

SOBOTA 12.V.

8.00 „Gdy nadejdzie wrzesień" — film fab. USA. 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Zoologia — „Ssaki". 10.55 Dla szkół: (kl. VIII)Nauka o człowieku — „Sprawy 15-latków". 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Geografia — „Polska na morzu". 14.20 TV Technikum Rolnicze: Chemia. 14.55 TV Technikum Rolnicze: Język polski. 15.25 Program dnia. 15.30 Program I proponuje. 15.50 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.05 TV Informator Wydawniczy. 16.30 Dziennik. 16.45 Sprawozdanie z trasy XXVI Wyścigu Pokoju. III etap na trasie Brno — Dubnica. 17.30 Dla młodych widzów: XXVIII trójmecz harcerski. 18.35 „Godzina Orfeusza". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 Teatr Rozrywki: F. Sagan — „Zamek w Szwecji". 21.50 Dziennik. 22.05 Kronika Wyścigu Pokoju. Wiadomości sportowe. 22.25 „Gdy nadejdzie wrzesień" — film fab. USA.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek, 4 maja

7.45 Dla dzieci. 8.15 Film fab. 11.15 Szkoła szachowa. 11.45 Filmy dokument. 14.25 Program dnia. 16.10 Ekran i czas. 17.00 Przegląd filmowy. 17.50 Wesoła wdówka. Operetka. 19.00 Czas. 19.30 c.d. operetki. 21.00 Koncert estradowy. 21.30 Panorama nowin.

Sobota, 5 maja

7.00 Program dnia. 7.30 Dla dzieci. 7.50 Koncert wiosenny. 8.30 Film dokument. 8.45 Koncert. 9.30 Mozaika muzyczna. 9.45 Przegląd międzynarodowy. 10.00 Dla dzieci 11.00 Film fab. 13.50 Koncert. 14.45 Filmy animowane. 16.10 Film dokument. 16.30 O balecie. 17.50 Spektakl. 19.00 Czas. 19.30 c.d. spektaklu. 20.45 Mistrzostwa ZSRR w szermierce.

Niedziela, 6 maja

7.00 Program dnia. 8.00 Dla żołnierzy. 8.30 Kiosk muzyczny. 9.45 Filmy animowane. 10.15 Film fab. 12.00 Koncert życzeń. 13.30 Hokej. „Spartak"—„Skrzydła Rad." 3 tercja. 15.00 Klub filmowy. 17.00 Piłka nożna. „Dynamo" (Kijów)—CSKA. 2 połowa. 18.00 Czas. 18.30 Koncert.

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 172

Уладыслаў Стжалецкі

Мы ўжо пазнаёмілі чытачоў „Нівы“ з творчасцю лодзінскага паэта Уладыслава Стжалецкага. Паэт гэты — прыхільнік творчасці У. Бранеўскага. З'яўляецца староннікам грамадзянскай лірыкі. Сёння знаёмім чытачоў з двума яго вершамі, ілюструючымі насляваенную атмасферу „працы і надзеі“. Вершы гэтыя выбраны намі са зборніка Стжалецкага „Спеў аб Лодзі“.

I.

Світае, рвуцца хмары, золак
І смелы дзень людзей вітае,
І той, хто быў галодны, голы,
Сёння ў рукі ўзяў лёс краю.

Хто з намі — той у маршы к зорам,
Хто супраць — той у цемру крочыць,
Людзям — таварыш, — мы гаворым,
Людзям глядзім мы проста ў вочы.

Надзённы хлеб расце у міры,
Кожны народ далонь прыложыць
Святлу прастор! святлу больш шыры!
Хай будзе свет заўжды прыгожым.

Мы у будоўлях і ў загонах
Знойдзем для сэрца заўжды глебу,
Няхай расце яно з паклонам,
Хай вырастае ржаным хлебам.

Мы ў барацьбе і ў працы разам
Зрабілі шмат, а зробім болей,
І у вянок мы радасць звяжам,
Вянок супольнай шчаснай долі.

II.

Бі працай, дружа! Добры спосаб.
Разбіў над намі хмары золак,
З зямлі, з зярнят растуць калоссі,
Каб назаўсёды знішчыць голад.

Хутчэй і лепш! — крычаць заводы,
І з вокан хат смяюцца кветкі,
І прыгажэем з кожным годам,
Расцем вышэй мы з кожным летам.

І ў сонца сёння, ў свежы вецер
Дзень са снапом ідзе ў далонях
Сябры!
хай будзе мір на свеце!
І цемру хай святло прагоніць.

Пераклаў А. Барскі

Дзе Ваня?
— Некуды пайшоў.
Міколка пастаяў, паглядзеў на Алку — шасцігадовую сястрычку свайго сябра — і адчыніў веснічкі, каб выйсці на дарогу. „Вось дык нумар, — падумаў ён пра Ваню. — Дамовіліся, што будзе чакаць, а сам змыўся“.

— Ён у Аліка, — крыкнула наўздагон Алка. — Робяць шпакоўню.

Сапраўды Ваня быў у Аліка, але нічога яны не рабілі. Сядзелі на прызбе і глядзелі, як чорны грак ламае бярозавыя галінкі. Вось ён залапатаў крыламі і цяжка, нібы бамбавоз, узняўся ў гару, маючы на дзюбе галінку. Прыйшла вясна — грак заняўся будаўніцтвам жылля.

— Глядзі, — сказаў Ваня, — Міколка ідзе.

— Сюды! — клікаў той таварышаў, махаючы рукой.

Міколка стаяў, задраўшы галаву, і ўглядаўся на бярозу.

Калі Ваня з Алікам падбеглі, спытаў:

— Паглядзіце, што гэта там блішчыць?

У тым месцы, дзе грак ламаў галіны, нешта блішчэла, пераліваласе вясёлкай.

— Кропля вады, — абыякава пацікнуў плячыма Ваня.

— Адкуль яна ўзялася? Даждджу пяць дзень як няма, — задуменна працягнуў Міколка.

— А я ведаю, што гэта такое, — узрадавана паведаміў Алік. — Гэта бярозавы сок.

— Дык хутчэй нясі бутэльку і сякеру, прапанаваў Ваня. — Зараз будзем піць.

Алік пабег у хату і хутка вярнуўся з вялікай сякерай і паўлітровым слоікам. Ён закасаў рукавы каляровай сарочкі і пачаў сячы дрэва. Ваня сцізорыкам выразаў дзірван і прыстасаваў слоік пад самым парэзам. Хлопцы пачалі чакаць. У гэты момант аднекуль з'явілася Алка.

Яна ўбачыла слоік і стала клянчыць, каб ёй далі соку. Дно слоіка прыкрывала мутная вадзіца. Хлопцы глядзелі на яе і глыталі слінку.

— Паспрабуем, — не вытрымаў Алік.

— Давай, — згодна кіўнулі сябры.

Яны зрабілі па глытку, і сок кончыўся.

— А мне? — раптам заплакала Ал-

ка. Яна так моцна разрымзалася, што з хаты выйшаў бацька Аліка.

— Чаго ты плачаш? — спытаў ён.

— Самі п'юць, а мне... — і яшчэ больш зайшлася.

— Хто тут такі разумны сячы дрэва? — закрычаў бацька. — Вон адсюль, каб вашай нагі не было. Бач, што надумалі.

Хлопцаў як ветрам здзьмула. Яны выскачылі на дарогу і, калі небяспека засталася далёка ззаду, спыталі ў Аліка:

— Чаго ён такі злосны?

— Адкуль я ведаю, — пацісную той плячыма.

Параіўшыся, хлопцы разыйшліся па хатах, а потым сустрэліся за сялом на дарозе, якая вяла да горада. Паабапал яе раслі высокія бярозы. Міколка прынёс сякеру, Ваня і Алік — слоік і зялёную бутэльку. Хутка падсеклі дрэва, але чамусь з яго не пацёк сок. Тады выбралі маладзейшую бярозу. І не памыліліся.

З хвойніку прынеслі сухога ламачча, распалілі касцёр. Ад агню стала весела, захацелася пагуляць. Час бег, і сябрукі не заўважылі, як ля вогнішча з'явіўся чужы чалавек.

— Дзень добры! — прывітаўся той, абапіраючыся на сухі кій.

— Дзень добры, — адказалі хлопчыкі і ўсталі.

— Грэемся? — запытаў прышэлец, пераступіўшы з нагі на нагу, і ўсе пачулі, як адна з іх скрыпнула. Пэўна гэта быў пратэз.

— Сок збіраем, — паведаміў Міколка, паказаўшы на бярозу. Знізу яна абрасла сівым мохам, на цёмнай кары зіхацела вялікая белая рана. Побач — другая.

— Сок, кажаце? — перапытаў чалавек, сеў на пень, выцягнуў роўную нагу і, зняўшы капялюш, выцер узмакрэлы лоб. — А не здаецца вам, хлопцы, што робіце вы дрэнную справу?

— Чаму? — здзіўлена спыталі хлапчукі. На іх тварах з'явіліся прыкметы страху і недаўмення.

— Губіце дрэва, — коратка паведаміў незнаёмы. — Такая рана ўжо не зажыве. Бяроза стане хварэць, а потым высахне.

Хлопчыкі пераглянуліся. Яшчэ большы страх апанаваў іх. Яны прыпомнілі, як бацька Аліка разлаваўся, калі ўбачыў падсечанае дрэва. Але ж яны спадзяваліся, што залаваў ён з-за Алкі.

Тым часам незнаёмы працягваў гаворку: **(Працяг на стар. 4)**

КРАСКІ

Надзяліла вясна
Яркіх красак
Зноў жыцця — хараства
Добрым часам.

На лугах дываны
Саматканы,
Ля дарог ручнікі
Вышываны

Кожна краска зіхціць
Фарбай пекнай,
Пчолы і матылі
Бяруць нектар.

Прыляцеў грозны чмель,
Прысеў ціха.
Мёд салодкі бярэ
Ён з кіліха.

Рве дзяўчына ў прыпол
Вясны краскі.
На свой першы вянок —
Вянок шчасця.

Ул. Гайдук

Людскі плач

Вялікі кроплі каціліс
па мяккім твары
аксаміце
напаўняючы маршчыны
каціліс
вялізныя кулі
на шырокія
далоні.

Аддзяляючы цябе
празрыстым шклівам
ад свету
памагалі
вясці нас
па
зарослых буйнай зеленню
жыццёвых сцежках

А цяпер —
дзе знойдзеш
ключ
ад сэрца тваёго.

Мар'я Семянюк

На бельскай гаворцы

Прыехаті вэсною на вёску

на прызьбі сонця туолько
жэ котамі сплошыті
трудно

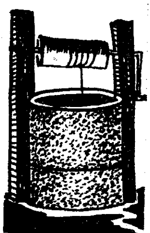
высадіт езёра
высадіт калюжіэ

тато шчэ в кожухові
мама ніткі льнянэ прадэ

так — повтораю
і рукою
нібы од сонця

Юрэк ужэ нэ рысуе
стрілэляе сьліну і копе мячык
кажу — вартовало бы тыі
ніткі пэрэклясыфіковаті
і сшіті дзюравэ нэбо

а коло нас колодэць
клічэ журавлюв
хутко ужэ росцвітэ
платкамі вішні.

З. Сачко

Яе пачатак жыцця

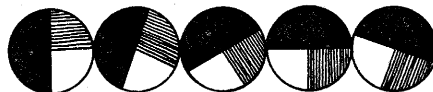
На трэці год пасля шлюбу закончыў універсітэт, і стала вельмі добра. Яна нарадзіла дзяўчынку. Потым хлопчыка — тады сказалі ёй, што муж заходзіць да прыгожай адукаванай удавы.

Зразумела: ён надта пэўны — і зрабіла глупства; узяла казённыя грошы, каб выхарашыцца. Многа, у судзе вылічана да грашака — потым. У следчым арышце прыйшлі па яе і вывезлі ў бальніцу псіхічна хворых. Там падрэзала сабе жылы паламанаю лыжкаю, даведаўшыся, што муж пачаў справу аб разводзе (жыў ужо з удавою).

Засудзілі на чатыры з паловай гады, з якіх прасядзела тры. Вярнулася ціха, як сава. Удава з зязюльчынай ахвотаю аддала ёй дзяцей (яго яна не ўбачыла). Дзяўчынка цешылася, хлопчыку было яшчэ ўсё роўна.

Узялася жыць.

Сакрат Яновіч

Стаіць стол
і прыглядаецца да столі,
а столь яму здаецца небам...
Стаіць устойліва
на самай сярэдзіне пакоя,
упершыся нагамі у падлогу,
нібы займаў ён
цэнтр сусвету.
Калі не зварухнеш,
сам з месца не кранецца —
такі ён важны,
хоць і галавы не мае.
Затое ног ён мае аж чатыры
ды ўсе стальовыя,
што не згінаюцца ніколі
і не сыйдуць з дарогі
ніякаму аўтарытэту.
Аднак, нягледзячы
на сваё зазнайства,
ўсё ж дружбу знае
ды з крэсламі
жыве ў згодзе.
Як патрыярх які
з сваім пляскатым тварам,
на крэслы дазваляе ён прысесці —
газету пачытаць,
пагутарыць, паесці...

У. Шкляруk

* * *

Схавай свае словы
Што раняць
Схавай свае вочы
Што не ўсё бачаць
Схавай свой смех
Што
Не дае мне спакою
Да сёння...

Надзя Артымовіч

БЯРОЗАВЫ СОК

(Праця́г са стар. 3)

— Гэта было ў час вайны. Група партызан атрымала загад пусціць пад адхон варожы цягнік. Праз два дні мы дасталіся на месца прызначэння. Паглядзелі і ўзрадаваліся. Лепшага месца для аперацыі нельга прыдумаць. Лес падыходзіць да самай чыгункі. Пачалі прыкідваць, хто што будзе рабіць. Раптам камандзір групы спахмурнеў і кажа: „Узрыў будзем рабіць у другім месцы". „Чаму? — здзівіліся партызаны. — Лепшага месца не знойдзем". „Можа і не знойдзем, — згадзіўся камандзір, — але адсюль пойдзем. Самі паглядзіце: з таго боку паабапал чыгункі ідзе бярозавая прысада. Туды будуць падаць варожыя вагоны. Гэта ж столькі дрэў згіне. А каб вырасціць такую красуню — бярозу, трэба гадоў сорак, пяцьдзесят".

Чалавек змоўк, вочы яго затуманіліся, быццам глядзелі ў тую далячынь, дзе адбываліся падзеі, аб якіх расказваў.

— Што было далей? — запытаў Міколка. — Ці засталіся цэлымі бярозы?

— А як жа, — адказаў незнаёмы. Потым устаў, скрыпнуў пратэзам, сказаў:

— А калі хочаце бярозавага соку, то прыходзьце ў леснічоўку. Там ёсць дзялянка, дзе можна з бяроз спускаць сок. А дрэўца ля дарогі нельга раніць. Да сустрэчы.

— Да пабачэння, — разам адказалі хлапчукі.

У гэты час па рэйках прагрукатаў пасажырскі цягнік. Хлопцы глядзелі то ўслед чалавеку, то ўслед цягніку, і раптам усё зразумелі.

Ул. Малашкевіч

Крушынянскі сельгасгуртон

Крушынянскі сельгасгуртон пад кіраўніцтвам Кастуся Пятэльскага з кожным годам умацоўвае арганізацыйна і замажнее. За мінулы год атрымаў ён 400 тыс. зл. чыстага даходу і з гэтай сумы 72 тыс. зл. прызначыў на падзел сярод найбольш заслужаных людзей сельгасгуртка.

Гуртон апрацоўвае больш 500 га зямлі з дзяржаўнага фонду. Увеў ён на свае палі вялікую механізацыю. Ёсць там 5 камбайнаў (3 „Віслулі" і 2 „Бізоны"), 18 трактараў, 9 снопавязалак, 4 чатырохметровыя сеўнікі і многа іншых сельскагаспадарчых машын.

Да крушынянскага гуртка належаць сяляне з усіх навакольных вёсак: з Крушынян, Рудакоў, Ласінян, Кундзічаў, Веек і Малых Азяран, Белагорцаў, Гуркі і Саннікаў.

Мясцовасць гэта мае шмат нізкаякаснай зямлі і таму тут засаджваюць яе лесам. У мінулым годзе восенню зааралі пад пасадку лесу у Ласінянах 60 га, у Коматаўцах — 50, а ў Крушынянах — 100 га. Нядаўна ў Белагорцах пад пасадку лесу падрыхтавана 150 га. (мх)

ПАД УЛАДАЙ МАЛАДЫХ

Пахіліўшыся над нейкімі паперамі, сядзелі побач Валя Герасімюк і Віктар Новік. Маладыя гаспадары Мілейчыцкай гміны ў Сямяціцкім павеце. Яна — сакратар, ён — начальнік.

Валя па адукацыі эканаміст, закончыла ў 1967 годзе эканамічны тэхнікум у Сувалках. Сама яна з Райска. Пасля навукі трапіла на стажыроўку ў Сямяціцкі ПЗГС. Аднойчы паслалі яе па службовых справах у Мілейчыцы. Пазнаёмілася там з Мікалаем Герасімюком і неўзабаве выйшла за яго замуж.

Віктар Новік пасля сямяціцкага ліцэя падаўся ў настаўнікі. Шмат гадоў вучыў ён дзяцей у вёсцы Машчона Панская. Там таксама абзавёўся сям'ёй, папаўняў свае веды, дзейнічаў на грамадскай ніве.

Ад пачатку 1973 года гэтым людзям даверана абавязак кіраваць гаспадарчым і грамадскім жыццём Мілейчыцкай гміны.

— Што вы рашаеце? — пытаю.

Валя Герасімюк адрываецца ад папераў і пераводзіць позірк на мяне.

— Разглядаем заяўкі на ільготы ў зямельных налогах, — паясняе яна.

— Многа ў вашай гміне патрабуюць гэтых ільгот?

— Не так ужо многа, — гаворыць Віктар Новік. — Па рэалізацыі падатковых абавязкаў за першы квартал гэтага года Мілейчыцкая гміна выглядае нядрэнна. Але трэба памятаць, што тут зямля слабая, пясочная, дык і людзі жывуць не вельмі багата. Адгэтуль і бярушца вось гэтыя заяўкі.

Так, усходні куток Сямяціцкага павету, Мілейчыцкая і Мельніцкая гміны, лічацца самымі бяднейшымі. Каб чагосьці дабіцца, трэба там не мала поту і развагі. У Мельніцкай гміне сярод шматлікіх пералескаў і пясочных узгоркаў рашылі разводзіць гадоўлю авечак. Даручылі гэтую справу спулдзельні прадукцыйнай у Вульцы Нурэцкай. На пачатак — паўтары тысячы штук.

А ў Мілейчыцкай гміне? Што прапануюць яе маладыя гаспадары?

— Мы перш за ўсё, — гаворыць начальнік, — бачым шанцы для нашых сялян у развіцці жывёлагадоўлі, а дакладней кажучы, у развіцці гадоўлі свіней. Праўда, ураджай жыта, пшаніцы, аўса і ячменю быў у нас у мінулым годзе цалкам нядрэнны, бо нашы гаспадары сабралі ў сярэднім звыш 22 цэнтнераў з кожнага гектара пасеваў. Дагэтуль у Мілейчыцкай гміне такога ўраджаю яшчэ не было. Але бульба ўрадзіла яшчэ лепш — 250 цэнтнераў з гектара. А бульба — асноўны корм для свіней.

Валя Герасімюк і Віктар Новік — сакратар і начальнік Мілейчыцкай гміны.

У першых месяцах гэтага года ва ўсіх вёсках Мілейчыцкай гміны былі праведзены сходы сялян. Гаспадары абмяркоўвалі „**Ліст Сакратарыята Цэнтральнага Камітэта ПАРП і Прэзідыума урада**". Калі добра ўсё прадумалі і падлічылі, дык аказалася, што ў многіх гаспадарках можна яшчэ знайсці месца і сродкі для дадатковай колькасці кормнікаў і цялят. Так было ў Харашэве, Паканеве, Любейках, Сабятыне... Гадлеўскі, Тымафеюк і Кандрацюк з Мілейчыц абавязаліся заняцца так званым „летнім" адкормам свіней. Кантрактацыю па гэтым летнім адкорме вядзе ў Мілейчыцкай гміне мясцовы ГС. Гаспадар бярэ найменш 30 штук парасят, ставіць іх у апусцеўшай клуні і гадуе на працягу летніх месяцаў — ад вясны да жніва. ГС гарантуе прамысловы корм, малачарня ўласным транспартам і на ўласны кошт развозіць сыроватку, ПЗУ афармляе страхоўку ад усялякага няшчасця. Працы пры гэтым даволі многа, але ахвотныя знайшліся. Не толькі ў Мілейчыцах, у іншых вёсках таксама. Такім чынам, у Мілейчыцкай гміне дадаткова рыхтуецца цяпер на мяса звыш 400 штук парасят.

— Шукаем яшчэ іншых форм гаспадарчай стымуліроўкі ў нашай гміне, — гаворыць Віктар Новік. — Стараліся мы, напрыклад, шырока распаўсюдзіць вядомы конкурс „Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная". У гэтым годзе прыступіла да яго ў нашай гміне 13 вёсак. Маем таксама больш чым 100 індывідуальных удзельнікаў гэтага конкурсу. Амаль 20 сярод іх спаборнічае за званне „Прыкладны гаспадар", некаль-кі рашыла заваяваць званне „Майстар сельскагаспадарчай прадукцыі". Правілы гэтага конкурсу даволі суровыя. Каб пераможцы, трэба сапраўды дабіцца высокага ўзроўню ў сваёй гаспадарцы. Мяркуем тады, што яго ўдзельнікі на практыцы прадэманструюць іншым сялянам, што і ва ўмовах Мілейчыцкай гміны можна гаспадарыць шмат лепш.

Валя і Віктар — маладыя кіраўнікі Мілейчыцкай гміны — выраслі пры народнай уладзе. Валя нават нарадзілася ўжо пасля вайны. Абое яны — дзеці сялян. А цяпер вось ім самым даводзіцца кіраваць сялянскім жыццём. І адносяцца яны да гэтай сур'ёзнай справы з вялікім энтузіязмам і адданасцю. Можна тады спадзявацца, што і вынікі іх працы будуць добрыя.

В. Рудчык, фота аўтара.

КАНДЫДАТЫ НА ЗАВОЧНАЕ АДДЗЯЛЕННЕ БЕЛАРУСКАЙ ФІЛАЛОГІІ!

Уважны чытач напэўна прыкмеціў аб'яву Інстытута русістыкі Варшаўскага універсітэта, якая была змешчана ў «Ніве» ад 15 красавіка гэтага года. У ёй паведамлялася аб чарговым наборы на завочнае аддзяленне беларускай філалогіі ВУ. З гэтай аказіі ў першую чаргу павінны скарыстаць настаўнікі. Нагадваем, што студэнты беларускай філалогіі адначасова здабываюць кваліфікацыі і па рускай філалогіі (беларуская філалогія спалучана з рускай, як пабочным прадметам) і могуць потым працаваць таксама і русістамі.

Прыпамінаем таксама, што заявы трэба складаць да 15 мая гэтага года. Адрас: Studium Zaoczne Filologii Białoruskiej, 02-678 Warszawa 12, ul. Smyczkowa 5/7.

ДЗЕ? ШТО? КАЛІ?

Праграма мерапрыемстваў БГКТ на наступны тыдзень:

9 мая. Мілейчыцы. Фэстын з нагоды Дня Перамогі.

12 мая. Дубічы Царкоўныя. У 18 гадзін адбудзецца выступленне мастацкага калектыву Дабрывода — Кляшчэлі — пераможцы сёлетняга цэнтральнага тэатральнага агляду БГКТ.

12 мая, Орля. У 18 гадзін адбудзецца канцэрт лаўрэатаў павятовага агляду „Беларуская песня — 73".

12 мая, Беласток. У 19 гадзін адбудзецца сустрэча з лекарам. Тэма: венерычныя хваробы.

ТАМ, ДЗЕ РЭЧКА ПЕРАБЕЛЬ...

Хоць быў гэта ўсяго толькі канец месяца лютага, але ў Белавежскай пушчы адно на палянках ляжалі лапінкі талага снегу. Пад засенню разгалістых ялін зеляніўся шорсткі брусніčнік ды шаўкавісты мох. Пушчанская рэчка Перабель звітна каціла сваю празрыстую хвалю між каржакаватых карэнняў ды вываратняў і з мяккім усплёскам знікала недзе ў альховай гушчавіне. Ні то зіма, ні то вясна. У 629 квартале, які навакольныя сёлы завуць „Пад абарогам" (тут яшчэ пры цары кожную зіму ставілі абарог сена для зуброў), нават каля напоўненай сенам, канюшынай ды аўсом кармушкі не відаць было звярыных слядоў. Лёгкая сёлетняя зіма не гнала жыхароў пушчанскіх нетраў да пакладзенай чалавекам ежы — падножная корму было ўдосталь.

— Іх зямлянка была вось тут, — паказвае Сяргей Германюк. — Гэтыя елкі былі тады такім густым зараснікам, што і носа не ўб'еш. Падземны ўваход пачынаўся каля выгалку, дзе я цяпер стаю. Нізкі і вузенькі калідор цягнуўся метраў на дваццаць. У самой зямлянцы вакол сцянаў былі абсталяваны з друччкоў лавы-ложкі. Пасярэдзіне — маленькая печка. У зямлянках яны жылі толькі зімою. Як толькі прыгравала сонейка і да самай позняй восені прабывалі ў пушчы. На выпадак дажджу пад самымі разгалістымі і густымі елкамі мелі дашкі і застрэшкі з кары, галля, снапкоў лясной травы. Ваду бралі ды мыліся вось тут, побач, у пушчанскай рачулцы Перабелі. Да бліжэйшай вёскі ці якога людскога жылля адсюль далёка — кіламетры тры. Вакол толькі пушча.

Дзяцінства ў Сяргея Германюка, яго брата Валянціна і сястры Валянціны склалася нялёгкім. Калі ім было ўсяго па некалькі год, памерла маці. Хлопцам-сіратам прыйшлося пайсці ў пастухі. А тут навалілася новае гора: фашысты, пацыфікуючы Гайнаўшчыну вакол Белавежскай пушчы, выгналі жыхароў Доўгага Броду ў суседнюю вёску Вілюкі, а ўсе будынкі загадалі развaліць, каб не было ніякай падпоры партызанам.

— Іх зямлянка была вось тут, — паказвае Сяргей Германюк.

Так ад Вялікадня і да Пакровы стала Белавежская пушча для Сярожы і Валіка родным домам, а партызаны — самымі дарагімі людзьмі. Блукаючы са статкам па пушчанскіх лугавінах і выгалках, яны сустракаліся з партызанамі амаль штодня, расказвалі ім пра навіны ў вёсцы і наваколлі, пра свае сямейныя справы, аддавалі знойдзеныя патроны і зброю. Партызаны ж любілі і пагаварыць і пажартаваць з пастушкамі, часценька частавалі іх і хлебам і скваркай...

Хлопцы добра ведалі чым пагражае

ТАК БЫВАЕ...

НЕСПРАВЯДЛІВАСЦЬ

Не ўсе бацькі роўныя, не ўсе чулліва адносяцца да сваіх дзяцей. Ёсць бацькі, якія за малейшую дробязь, за малейшае правіненне б'юць дзяцей. Фізічнае пакаранне — гэта свайго роду зняволенасць, знішчае асабовасць дзяўчынкі ці хлопчыка, знішчае пашану да бацькоў.

А ёсць яшчэ бацькі, у якіх дзеці няроўныя, адны лепшыя, другія горшыя, адны каханыя — другія некаханыя, адным можна ўсё — другім нічога.

Гэтак было і ў сям'і К. на Гайнаўшчыне. Надзя была любіміцай, а для Зіны ўсе правы былі абмежаваны. Нягледзячы на тое, што яна была на некалькі гадоў малодшай, Надзю і да лягчэйшай работы бралі і смачнейшае есці давалі і вопратку прыгажэйшую куплялі. А калі яна скончыла пачатковую школу, у сярэднюю, у Бельск накіравалі. Іншыя адносіны былі да Зіны, ненельга было ёй нікуды хадзіць. Яе абавязак — пільнаваць малодшага брата і ўсё тое рабіць, што маці або бацька скажа. Не мела яна вольнай хвіліны. Была працавітай і дакладнай ва ўсім. І не хітрая была, не лгала так, як Надзя.

Аднойчы школьнікі ў цырк сабраліся — у Гайнаўку. Зіна таксама вельмі хацела пабачыць, што гэта такое, той чароўны цырк. Аднак не выпрасіла пару злотых у бацькоў. Дала ёй на білет у цырк бабуля. Школьнікі цягнікам паехалі, а яна не мела чым заплаціць за цягнік і бегла 13 кіламетраў у Гайнаўку, а пасля вечарам, паплакваючы, вярнулася дамоў. Калі скончыла пачатковую школу, бацькі аддалі Зіну ў паслугі да сваякоў — настаўнікаў у Беластоку. Там рабіла ўсё: мыла, варыла, гарод капала, дзяцей даглядала, а летам у вёску на жніво настаўнікі да сваіх сваякоў адсылалі. Сваячніца-настаўніца была не жанчына, а проста нікчэмніца. Нават біла Зіну, калі знервуе яе муж. Урэшце дзякуючы добрым людзям Зіна вырвалася са сваяцкай няволі і ў чужых людзей пачала працаваць за грошы. Не была яна доўга ў роднай хаце, і хацелася паехаць дамоў. Бацька не падаў ёй нават рукі і накінуўся на яе за тое, што траціць яна грошы на паездку. Родная хата не была ёй мілай. На новым месцы працы ёй было прыемней.

Хутка пазнаёмілася Зіна з маладым чалавекам і пачала марыць аб вялікім каханні, аб шчаслівым сямейным жыцці. Выйшла замуж. На вяселле прыехала толькі маці, а бацькі мужа зусім не прыехалі, быццам таму, што Зіна з беднай сям'і.

У Зіны распачалася новая карта жыцця. Любілі яе знаёмыя, суседзі за яе ветлівасць, шчырасць, працавітасць, акуратнасць, чысціню, ашчаднасць. А муж запіваўся, валачыўся з рознымі жанчынамі. Зіна пачала пратэставаць, і за гэта муж пачаў яе біць. Лічыў, што паступае правільна. Так паступаў яго бацька, які не навучыў яго жыць па-чалавечы. Муж Зіны мо быў бы і не дрэнным чалавекам, але выхаваўся ў такой сям'і, дзе бацька быў усім, а маці амаль зусім нічым. Не мела яна ў хаце ніякага голасу. Сын глядзеў на гэта, ухланяючы ў сябе зло. Мо думаў, што так быць павінна, што такая сітуацыя з'яўляецца нармальнай. Аб тым, што можа быць іншае сужыццё, мабыць, і не ведаў. І ён штораз часцей біў Зіну па галаве і абзываў яе рознымі словамі. Яна ўцякала з хаты, калі муж прыходзіў п'яны і пачынаў скандаліць. А калі паявілася ў іх дзіцё, яна перастала маўчаць і за дапамогаю звярталася ў міліцыю. Муж тады зусім азвярэў. Стаў даказваць, што яна не глядзіць дзіцяці, што запіваецца, што да яе прыходзіць мужчына і ён іх часта выганяе з хаты. Заехаў нават у родную вёску Зіны і там ачарніў яе. Ачарняў яе і перад міліцыянтамі. А як забраў ён ад жонкі, калі тае не было ў хаце, усю мэблю і парэзаў яе вопратку, міліцыя арыштавала яго. І ўрэшце дайшло да разводу. Усе закіды мужа не пацвердзіліся. Зіна цяпер разведзеная. І далей салідная, далей чалавечая і працавітая. Ведаюць аб гэтым на рабоце, і суседзі, і знаёмыя. Але, на жаль, нешчаслівая. І крыўдна, што добраму чалавеку прыпадае марны лёс...

Міхась Хмялеўскі

ФАЛЬКЛОР

ЛЮБОЎНАЯ

Andante

Ля-ціць гал-ка це-раз бал-ку, Та й,ля-ту-чы, кра-чэ.

Ма-ла-да-я дзяў-чы-нач-ка хо-дзіць га-ем, пла-ча.

Ляціць галка цераз балку,
Та й, лятучы, крачэ.
Маладая дзяўчыначка
Ходзіць гаем, плача.
Не пускае яе маці
Рана да крыніцы,
Ні жыта жаці,
Ні лёну збіраці
Та й на вечарніцу.
Раз увечары, пазненька,
Як маці заснула,

Вышла слухаць салавейка,
Бо з роду не чула.
Вышла, стала пад вярбою
Та й дзівіцца ў воду:
— Цяжка, цяжка, мама!
Важка, важка, мама,
На што дала ўроду?
Цяжка, цяжка, мама,
Важка, важка, мама,
На што дала ўроду.

Ад Ніны Мушынскай, 1910 года нараджэння, — вядомага дзеяча на ніве беларускай народнай культуры ў Польшчы, якая жыве ў мястэчку Гарадок, Беластоцкага павету, запісаў 24 студзеня 1973 г. Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіў Эдуард Гойлік.

Пра даўніх нараўскіх арэляў

Орэлю, орэлю,
Злапай мне, Матрэлю,
Прывезі дадому,
Не скажы нікому!

Вясной выходзілі калісь дзяўчаты на бераг ракі Нарвы і заспеўвалі гэтак яе бурлівыя воды і людскую працу на ёй. Праца была цяжкая, а выконвалі яе людзі, якіх звалі арэлямі. Яны ж аж дзесьці з Белавежскай пушчы сплаўлялі дрэва ў далёкія краіны.

Ва ўражлівай памяці Анны Стахіюк захаваліся гэтыя далёкія вобразы, як за лёгкай імглой. Была малой дзяўчынкай, калі яшчэ арэлі плылі на сваіх плытах з хваляй. Як з даўно прачытанай кніжкі, вымае кусочкі памяці: моцныя праменні веснавога сонца, на Нарве з грукатам трэскаюць ільды, паплылі крыгі; выбягаюць дзяўчаты, жанчыны і ўсе трасцяніцкія аднавяскоўцы, стаяць на берагу ракі. Хтосьці зацягнуў старую песню пра арэляў. Рака выглядае грозна.

Хросны бацька Анны быў арэлем.

*

Прайшлі дзесяткі год. Нялёгкае дзяцінства і віхура вайны сусветнай. На трасцяніцкім беразе ракі Нарвы стаяў чужы, злосны чалавек. Забіваў і нішчыў. І ён прайшоў, як чорная хмара. І зноў па-старому паплылі воды ў вялікай рацэ.

Працуе ў роднай вёсцы на гаспадарцы наша сімпатычная Анна Стахіюк. Вырасціла чатырох сыноў. І кахае даўнюю песню пра арэляў.

А вясной 1973 года, вось цяпер, на даўна, напісала нам пра жыццё даўніх нараўскіх арэляў.

„Успамінаю цяжкія гады, калі наш люд вясковы не мог нідзе зарабіць ані граша. Толькі ты адна, наша рэчка Нараў, была для нас ласкавай маткай. Самыя бедныя людзі з вёскі займаліся рыбалоўляй і плаўкай дрэва. Як толькі паплылі, бывала, першыя крыгі ільду, сыны бедных бацькоў ішлі на арэльку. У торбачку клалі сухароў жменю, сахарыну, бо цукру не было за што купіць і старога сала. Ішлі выконваць цяжкую працу. Абледзянелымі рукамі звязвалі тоўстыя бярвенні, званыя гленямі, з цяжкімі вёсламі ў руках, з нагамі ў лапцях, абкручаных палатном, плавілі дрэва па рацэ Нарве аж у Тыкоцін. І песня такая вось навяваецца на вусны:

Па рацэ глыбокай, разлітай шырока,
Што Нараў ёй назву даў люд.
Са звонкаю песняй па гленях
прамокшых
Плывуць нашы хлопцы — арэлі іх
звуць.
Плывуць і спяваюць пра любы
дзяўчаты,
Што дзесь над ракою палотны
сцелюць...
А глені памалу вецер заносіць.
Стаіць над ракою вярба.
Арэлі паволі знікаюць у далі,
Ў Тыкоцін нясе іх вада.
Яны не баяцца ні працы, ні бураў!
Для любых сваіх падарункі нясуць.
А дзеўкі зноў з песняй палотны
збіраюць,
Каб босыя ногі арэляў абуць".

Анна Стахіюк на цэнтральным аглядзе «Беларуская песня — 73», на якім атрымала ўзнагароду за фальклорныя песні. Выступіла ў беларускім народным уборы ўласнага вырабу.
Фота А. Карпюка.

„Капай для сябе яму!.." Але і так нічога не выдушылі з хлопца і пусцілі...

— Смерць нам тут часта ў вочы заглядала, — успамінае Уладзімір Германюк з Доўгага Броду, якому тады было каля 35 год, і ён сам быў партызанскім сувязным і дапамагаў партызанскаму атраду імя Хмяльніцкага стварыць уздоўж чыгункі Гайнаўка—Чаромха сетку сувязных. — Адразу, як толькі прайшоў фронт і ў пушчы паявіліся партызаны, пранік да іх немецкі шпіён і пачаў „сыпаць" партызанскіх сувязных і людзей, прыхільных партызанам. Так загінулі Змітрок Кендысь з Пескаў, Кастусь Клімук са Старыны, Аляксандр Міхалоўскі з Круглага і многа іншых. А былі і тутэйшыя здраднікі. Вось даваенны войт, што жыў у Белай Стражы, даносіў немцам і на былых камуністаў і на іншых людзей. Жандарскія буды штораз кружылі па вёсках і збіралі све крываваe жніво...

— І ўсё ж людзі памагалі партызанам, як толькі маглі, — заўважае Сяргей Германюк. — Недзе вясной 1944 года з самалёта скінулі партызанам амуніцыю і рыштунак. Праз памылку, відаць, адзін парашут упаў па ўзлессі. Мы з Валікам наткнуліся на яго. У скрынках былі патроны да аўтаматаў. Сказалі мы пра знаходку свайму дзядзьку Уладзіміру Германюку, а ён перадаў пра гэта партызанам. Прыйшлі яны да нас надвячоркам, мы і завялі іх на тое месца. Абрадаваліся партызаны. Ва ўзнагароду далі нам па навюсенькім электрычным ліхтарыку, падзякавалі нам і нашаму бацьку...

У жніво 1944 года вызваленне святкавалі ўсе — сяляне, партызаны, салдаты Савецкай Арміі. І песні аб шчасці жывых пераплятаюцца з сумам і плачам па загінуўшых. Інакш, здаецца, больш ярка і ласкава свяціла сонца. Але неўзабаве прыйшлі страшныя ночы. Банды палявалі на членаў ППР і тых, хто актыўна ўключыўся ў будаўніцтва народнага ладу на тутэйшай зямлі. Ганяліся за Германюком Уладзімірам, шукалі Фёдара Германюка — бацьку Сярожы і Валіка. Датла спалілі вёску Вілюкі, застрэлілі малодшага Германюка — родзіча Германюкоў з Доўгага Броду.

Цяжка ішла адбудова ваенных знішчэнняў, натужна. Але новае брала сваё.

Валянцін Германюк пайшоў вучыцца, і сёння ён маёр Войска Польскага. Валянціна Германюк выйшла замуж, жыве і працуе ў далёкім Згажэльцы. Іх бацька пайшоў працаваць на дзяржаўную службу. Цяпер ён пенсіянер і жыве з сям'ёю ў Аўгустове, з'яўляецца актывістам аўгустоўскага гуртка БГКТ. А на бацькоўшчыне жыве і гаспадарыць Сяргей Германюк.

Прасторны падворак, салідныя гаспадарчыя будынкі і акружаны дрэвамі дом. У доме, як у шклянцы, чысценька і ўтульна. Электрычнасць, радыё, тэлевізар і цішыня.

Жонка Сяргея Германюка сядзіць на крэсле ля акна і вяжа з белай воўны шкарпэтку.

— Усе дзеці вучацца, — з задавальненнем кажа яна. — Старэйшы сын Валянцін у Галоўнай школе сельскай гаспадаркі ў Варшаве на факультэце тэхналогіі драўніны. Міхал жа — студэнт чацвёртага курса матэматычнага факультэта Варшаўскага універсітэта. Павал займаецца ў Электрычным тэхнікуме ў Беластоку ў чацвёртым класе, на радыё-тэлевізійным аддзяленні. Дачка Антаніна вучыцца ў першым класе Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы. Ці змаглі б мы іх вучыць, калі б не дапамога дзяржавы? — задае яна сама да сябе пытанне.

— А што плануеце для найменшага? — пытаюся.

— Ну, нашага Юрачку то мы на гаспадарцы пакінем. Няхай адно восьмы клас закончыць — у сельскагаспадарчую школу пашлем.

Чарнявы і шчупленькі — увесь у маму — Юрачка гартае падручнік і ўсміхаецца.

— Вось калі збяруцца тут у нас і брат, і сястра, і бацька, і дзеці ўсе з'едуцца — гоман у хаце, шум, а на душы ў мяне вялікая радасць, — прызнаецца Сяргей Германюк. — Проста не верыцца, што гэта ў нас тут, пад Белавежскай пушчай, у Доўгім Бродзе, так змянілася жыццё і выраслі такія людзі.

З акна відаць было зубчатыя вершаліны Белавежы, а за імі недзе на беразе рэчкі Перабелі, у квартале „Пад абарогам", зарослыя ельнікам і брусznічнікам знаходзяцца ўпадзіны — сляды па колішніх партызанскіх зямлянках.

Мікалай Гайдук
фота аўтара

Дарожныя чыны на Беласточчыне

Рэалізацыя грамадскіх дарожных чыноў у нашым ваяводстве ў 1972 годзе, у параўнанні з папярэднім годам, павялічылася на 2,3 працэнта. Асабліва шмат папрацавалі пры гэтым жыхары Гайнаўскага, Дуброўскага, Аўгустоўскага, Кольненскага, Сейненскага і Высокамазавецкага паветаў.

Грамадскім чынам пабудавана 103,3 км дарог, 4 масты і 118 „пшэпустаў".

(ак)

Адказваць на пытанне настаўніцы гатовы ўсе.

Карэспандэнцыя з Мінска

ШКОЛА №111

Сярэдняя агульнаадукацыйная школа № 111 пабудавана ў восьмай пяцігодцы. Адна з буйнейшых школ Мінска, яна вырасла разам з новым мікрараёнам. У трох вучэбных карпусах размешчаны класы, абсталяваныя згодна з патрабаваннем новых праграм, вучэбныя кабінеты, сталярная і слёсарная майстэрні, бібліятэка і чытальны зал.

У прасторнай актавай зале са сталай кінаўстаноўкай дэманструюцца мастацкія і навукова-папулярныя фільмы для дзяцей, праводзяцца розныя масавыя мерапрыемствы.

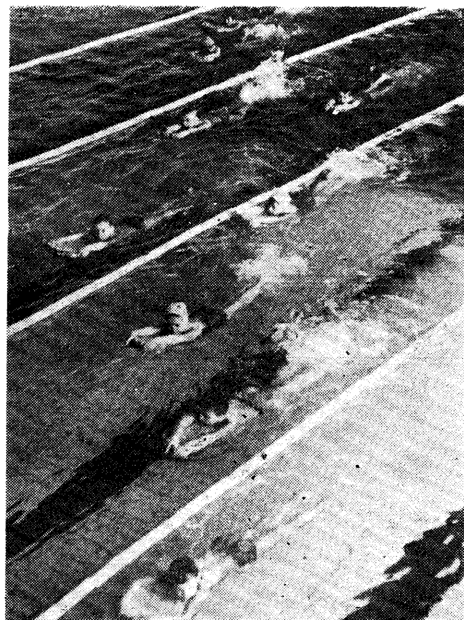
Створана добрая база для фізічнага развіцця дзяцей — дзве спартыўныя залы, абсталяваныя неабходным інвентаром, ёсць плавальны басейн.

У медыцынскім блоку — чатыры кабінеты. За здароўем дзяцей сочаць два доктары і пяць медсясцёр.

У школе вучыцца 2200 вучняў. Гэта пераважна дзеці трактара- і аўтамабілебудаўнікоў, работнікаў падшыпнікавага завода.

Калектывы работнікаў прамысловых прадпрыемстваў-шэфаў аказваюць школе дапамогу ў абсталяванні кабінетаў, у атрыманні тэхнічных сродкаў навучання, у арганізацыі пазашкольнай працы. Дзеці забяспечваюцца скіраваннямі на льготных умовах на адпачынак у загарадныя піянерскія лагеры.

У школе працуюць высокакваліфікаваныя педагогі, амаль усе яны маюць вышэйшую адукацыю.

У плавальным басейне школы.

Педагогі выяўляюць схільнасці, развіваюць здольнасці кожнага дзіцяці. Гэтай мэце служаць урокі, факультатыўныя заняткі па матэматыцы і хіміі, літаратуры і гісторыі, беларускай, рускай і англійскай мове (усяго 11 факультэтаў), праца ў гуртках, дзе кожны вучань можа знайсці сабе занятак па душы (у школе створана больш 30 гурткоў).

Акрамя таго, юныя фізікі, хімікі, гісторыкі наведваюць створаныя для іх лектараты пры Беларускім дзяржаўным універсітэце, Мінскім інстытуце народнай гаспадаркі.

Тыя, хто праяўляе цікавасць да музыкі, выяўленчага мастацтва, займаюцца ў хоры (школьны хор налічвае каля 80 чалавек), іграюць у духавым аркестры, займаюцца ў музычных гуртках, у гуртках — драматычным, мастацкага чытання.

Дзеці ўдзельнічаюць у аглядах мастацкай самадзейнасці, у раённых і гарадскіх алімпіядах.

Папулярны ў школе спорт, турызм і краязнаўства.

У школьным плавальным басейне дзеці вучацца плаваць з сямі гадоў. Побач са спартыўнымі плавальнымі секцыямі тут створаны аздараўленча-лячэбныя групы дзяцей, якія займаюцца па спецыяльнай праграме пад назіраннем доктара.

Амаль усе выхаванкі школы займаюцца спортам у валейбольнай, баскетбольнай, футбольнай секцыях ці ў секцыях лёгкай атлетыкі, тэнісу і іншых.

Фота В. Казлова

Куток практычных ведаў

ЗУБЫ

Вядома, што чыстыя, здаровыя зубы ўпрыгожваюць твар кожнага чалавека. Але не гэта найважнейшае. Самае галоўнае гэта тое, што здаровыя зубы даюць чалавеку добрае самаадчуванне, прыемны настрой і несхаваную ўсмешку на вуснах. Нездарма кажуць: пакажы мне свае зубы, а скажу табе хто ты...

Нават зусім здаровыя зубы неабходна чысціць два разы ў дзень: вечарам, каб убраць рэшткі ежы, якія засталіся між зубоў і каб яны не раскладаліся ноччу. Раніцой трэба чысціць зубы для эстэтычнага іх выгляду, найлепш пасля снедання.

Часам прыходзіцца бачыць, як нехта пры людзях пачынае калупаць у зубах сваім пазногцем. Б-р-р-р! Гэта ж і не здарава і не эстэтычна. Зубачысткі, якія ўжываліся ў нас некалі пасля абеду, страцілі ў нас сёння свае прывілеі. Праўда, у іншых краінах нам давялося бачыць на стале ў элегантным рэстаране абсалютна яўна пастаўленыя зубачысткі (у Югаславіі, Егіпце), і нашыя землякі скваплiва карысталі з іх. Што ж рабіць, калі ў нас яны ўжо не ў модзе... Аднак нават найдаўжэйшы пазногаць не можа замяніць зубачысткі.

Зубы трэба рэгулярна лячыць (калі ёсць такая патрэба) у зубнога лекара. Нанач трэба зубы чысціць вельмі старанна. Калі зубы ў каго вельмі шчыльныя, то з дзірачак паміж імі трэба рэшткі ежы вымаць ніткай, можна памачыць нітку ў адзекалон ці ў саліцылавы спірт — каб не пакалечыць дзёсен. Пасля гэтага шчоткачкай разам з пастай пачысціць зубы і ўсе куточкі ў роце (не забывацца аб мосціках!), але не выпаласкваць пасту занадта дакладна з роту вадою. Паста дзейнічае дэзінфекцыйна (хіба што яна салодкая — тая была б кормам для бактэрый).

Часамі ў некаторых людзей даводзіцца бачыць дзёсны разрыхленыя і крывавячыя. Гэта адбываецца з прычыны зубнога каменя, якога назбіралася шмат на зубах. Камень таксама неабходна зняць у доктара -стаматолага, а пасля тры разы ў тыдзень чысціць шчотачкай, нацёртай мылам і памочанай у звычайную кухонную соль. Нельга пужацца, калі дзёсны будуць крывавіць. Перад сном добра было б прапаласкаць рот „Азуленам“, які вырабляецца з рамонкаў. Праз пару тыдняў такога лячэння дзёсны будуць загартаваныя. Не азначае гэта аднак, што можна ўжо перастаць старанна чысціць зубы соллю і мылам. Мыла знімае зубны камень, а соль з'яўляецца сродкам бактэрыябойчым і сцягваючым раны. Той, хто купаўся ў моры — у салонай вадзе, ведае, што кожная рана гоіцца вельмі хутка, калі рэгулярна купацца ў моры.

Эскулап

Вёска цягнулася абапал выезджанай дарогі. Хаты былі скасабочаныя, многія ўшчэнт разбураныя, і толькі некаторыя былі прыдатныя для жылля. На абочыне гулялі босыя дзеці.

Вайтхазе пайшоў у цэнтр вёскі і апынуўся каля грузавых аўтамашын, на якіх ляжалі скручаныя парашуты і падобныя на цыгары кантэйнеры, у якіх фашысты звычайна скідаюць з самалётаў груз. Убачыў і драўляныя скрыні, абкручаныя дротам, і падумаў: „Кантэйнераў у іх ужо не хапае“. Ён паставіў нагу на кола аднаго грузавіка, прыўзняўся і зазірнуў у кузаў — там акуратнымі радамі стаялі скрыні з боепрыпасамі, ляжалі проціпяхотныя міны, рэактыўныя процітанкавыя панцэр-фаусты, клапатліва загорнутыя ў цэлафан нямецкія аўтаматы. „Расшчодрыліся“, — падумаў ён.

Вайтхазе абышоў грузавік і ўбачыў савецкага салдата з аўтаматам напагатове. Вартавы ўсміхнуўся яму і прывітальна паляпаў рукой па ствале аўтамата.

— Тое, што вы бачылі ў машыне, — сказаў ён, — нам скінулі мінулай ноччу. Усё вывезці мы адразу не ўправіліся. Там засталося яшчэ гэтулькі ж. Пасля абеда вывезем. Дарэчы вас чакае капітан.

Вайтхазе ўвайшоў у бліжэйшую хату і ўбачыў савецкага афіцэра, які сядзеў за сталом, схіліўшыся над паперамі.

Афіцэр падняўся з крэсла, падышоў да Вайтхазе і запытаў па-руску:

— Як справы, обер-лейтэнант? Ёсць навіны?

— Знік Мартынаў, — адказаў Вайтхазе.

— Ведаю, — сказаў капітан. — Ён прыходзіў да мяне.

— Дзякуй богу. Тады ўсё ў парадку.

Вайтхазе сеў на лаўку, і адразу ж кроў балюча шыбанула ў пальцы ног. Ён нагнуўся і сцягнуў боты.

— Галодны, як воўк, — прамовіў ён. — Піць хочацца страшэнна.

Капітан падышоў да шафы, узяў адтуль хлеб, каўбасу і сыр. Пакуль Вайтхазе еў, запіваючы чаем, капітан расказаў яму, што Мартынаў прыйшоў да яго мінулым днём апоўдні. Пераступіў парог і сказаў, што ён, старшы лейтэнант Чырвонай Арміі Сяргей Максімавіч Мартынаў, дакладвае, што вярнуўся з фашысцкага палону і хоча паведаміць нешта вельмі важнае.

— Я састроіў здзіўлены твар і запытаў у яго, ці не выйшаў ён з фашысцкага катла, якім чынам апынуўся ў палоне і як яму ўдалося ўцячы. Тады ён расказаў пра сябе ўсё. Пазней вам раскажу.

— А потым што?

— Потым папрасіў ліст паперы і намаляваў план размяшчэння групы Грэльхамера — месцазнаходжанне асноўных сіл, штаба, процітанкавай гарматы, міннага пояса, лясных завалаў, хадоў зносін і пляцоўкі, дзе скідаюць грузы.

— Ці сходзіцца яго расказ з тым, што нам паведаміла тая жанчына пра Альтэнкірха?

— Слова ў слова.

— Сёння раніцой па яго прыехалі. Хаця б усё добра скончылася.

— А што такое?

Капітан уважліва разглядаў сваю шклянку. Нарэшце запытаў:

— Колькі вы, обер-лейтэнант, ужо часу ў нас?

— З самай Масквы, — адказаў Вайтхазе. — Два з палавінай гады.

— А ў Нямецкім нацыянальным камітэце?

— Год. З таго часу, як яго стварылі.

— Той, хто быў у нямецкім палоне, — сказаў капітан, — і хто не можа даказаць, што зрабіў усё магчымае, каб не дацца жывым у рукі ворага, караецца па закону. Баюся, што не ўсе акалічнасці справы Мартынава можна праверыць.

— Хіба вы не напісалі пра ўсё, што рабіў ці збіраўся рабіць Мартынаў?

— Вядома, напісаў. — Голас капітана зноў стаў цвёрдым. — Усё скончыцца добра, обер-лейтэнант. — Ён падняўся з-за стала, паказваючы, што больш не хоча на гэту тэму гаварыць. — Вы стаміліся. Кладзіцеся спаць. Увечары перш чым пойдзеце, мы пагаворым з вамі пра ўсё астатняе.

Вайтхазе доўга не спаў, але, нарэшце, заснуў і прачнуўся праз некалькі гадзін пасля поўдня. Яму сказалі, што капітан паехаў у горад, каб адрэгуляваць нейкія пытанні адносна транспарціроўкі скінутых фашыстамі грузаў. Вайтхазе выйшаў з хаты, пагрэўся на сонцы, пагутарыў з салдатамі, што начамі запальвалі вогнішчы для фашысцкіх самалётаў, а раніцай збіралі скінутыя пакі, скрыні і кантэйнеры і грузілі іх на машыны. Салдаты весела пыталіся ў Вайтхазе, ці доўга яшчэ будзе працягвацца гэта гульня з фашыстамі.

— Сам не ведаю, — адказаў Вайтхазе. Пра гэта ён загаварыў з капітанам, калі той вярнуўся з горада.

— Канца яшчэ не відаць, — сказаў капітан. — Карысць мы атрымалі вялікую. Майце на ўвазе: усё, што нам скідаюць, трэба памножыць праз два — у фашыстаў меншае, а нам прыбаўляецца. Некалькі іхніх самалётаў, а іх у фашыстаў і так робіцца ўсё менш і менш — уцягнуты ў гэту аперацыю і ў ваенных дзеяннях не ўдзельнічаюць, а тры мы збілі. Мы атрымалі двух урачоў, якія цяпер працуюць у лагерах ваеннапалонных. Калі ўсё ўлічыць — справа мільённая.

— А колькі яшчэ часу яны нічога не заўважаць?

— Сказаць цяжка. Трэба пастарацца, каб яны наогул нічога не заўважылі. Трэба паступова абвастрыць і драматызаваць радыёграму. У першую чаргу неабходна тэрмінова перадаць паведамленне пра які-небудзь поспех, каб у іх не прапала цікавасць да ўяўнага катла. За ім павінен паследаваць крык аб дапамозе, а потым зноў рэляцыі аб перамогах.

— Але Будэр пачынае ўжо непакоіц-

ТРЫБУНА чытачоў

Бібліятэчны пункт у Пашкоўшчыне

Бібліятэчным пунктам у Пашкоўшчыне Бельскага павету кіруе Марыя Напорчук. Кіруе ім нядаўна, а ўжо ў яе 50 чытачоў. Вынік добры, улічыўшы, што ў Пашкоўшчыне 250 жыхароў. Асабліва палюбілі бібліятэкаршу дзеці, якія расказваюць ёй аб прачытаных кніжках. Прыхільна адносіцца да маладога пакалення бацька Марысі. Удзельнік II сусветнай вайны (служыў у Чырвонай Арміі), любіць маладым расказваць аб ваенных падзеях, сведкам якіх быў ён.

— Шчаслівая ваша маладосць, — гаворыць былы старшына Рыгор Напорчук, — хай вашы вочы ніколі не бачаць вайны.

І сярод старэйшых жыхароў Пашкоўшчыны ёсць заўзятыя прыхільнікі кніжак. Гэта Астап Мураўка, Сцепанюк і іншыя.

Наглядальнік

Лепш падумаці

Раз пісала у „Парнасік“
І забылася пра Вас,
Дык мяне вось зацікавіў
Незнаёмы Дзядзька Квас.

Для мяне усё здаецца,
Што ён дзіўны чалавек.
Але што ж яму дзівіцца,
Цяпер жа XX-ты век.

Але хоць і век XX-ты,
Хоць настаў ўсім добры час,
Я хачу адно сказаці,
Ты паслухай, Дзядзька Квас.

Хоць не знаю нават добра
Ад чаго і тут пачаць...
Вось, здаецца, што спачатку
Трэба мне табе сказаць:

Не чапай ты „Лінагуза“,
Не чапай ты „Абібока“,
Бо як ты іх паварушыш,
Дык застанешся без вока.

Гэта мала яшчэ будзе,
Гузы будзеш дзень лічыці,
На лічэнні дзень прападзе,
А пяць год будзеш лячыці.

Не чапай ты „Лінагуза“,
Не чапай ты „Абібока“.
Лепш падумаці, што пішаш,
Чым потым хадзіць без вока.

Ірэна Кузьма
агульнаадукацыйны ліцэй, Міхалова

ца, — сказаў Вайтхазе. — Ён лічыць, што група Грэльхамера павінна капітуляваць. Ён не раз удзельнічаў у такіх справах і не хоча, каб і тут загінулі сотні нямецкіх салдат.

— А мы паспрабуем зрабіць так, каб фашысты, наадварот, не хацелі расставацца з катлом, — сказаў капітан.

— Добра было б, каб нам можна было заставацца на тым месцы, дзе мы зараз знаходзімся.

— Што ж, заставайцеся. А вашу кур'ерскую службу мы зробім значна лягчэйшай.

Яны разам склалі тэкст новай радыёграмы, у якой паведамлялася пра знішчэнне трох савецкіх танкаў, спаленне адной вёскі, разгром калоны грузавых аўтамашын.

— Дададзім і некалькі чыгуначных дывесрсій, — прапанаваў Вайтхазе.

— Правільна. Тры-чатыры крушэнні.

— Давайце ўжо сем. Хай хрыху парадуюцца.

Прыцемкам Вайтхазе на кані паехаў назад. Яго суправаджалі два савецкія кавалерысты. Да яго сядла быў ззаду прывязаны рукзак, напакаваны харчам з апошняй партыі, скінутай фашыстамі. Даехалі да таго месца, дзе пачыналася абсаджаная бярозамі лясная дарога. Вайтхазе развітаўся з коннікамі і адзін пакрочыў у бок возера. Была яшчэ ноч, калі ён дабраўся да лагера і высыпаў з мяшка харчовыя прыпасы перад самым носам Франке і Будэра, якія пачалі радасна перабіраць кансервавыя бляшанкі, асвятляючы іх кішэннымі ліхтарыкамі.

— Донэрветэр! — усклікнуў Будэр. — Цяпер мы жывём!

(Заканчэнне ў наступным нумары)

У НАШЫМ ЛІЦЭІ

Нядаўна ў Бельскім беларускім ліцэі быў адкрыты музей. Ён каштаваў нямала грошай. І тут школа знайшла цікавы выхад: грошы вернуцца акцыяй лесапасадак. У гэтай акцыі прымаюць удзел усе вучні. Будзе карысць і школе і прыродзе: лясы павялічацца.

Трэба адзначыць, што ў лесапасадках у нашай школы склалася ўжо свая традыцыя. Варта, каб прыгожую акцыю беларускага ліцэя ў Бельску падтрымалі іншыя школы.

Кастусь

Ужо хутка

„Крах аперацыі „ЦЫКЛОН“

Неўзабаве пачнем друкаваць новую аповесць у адрэзках, якая будзе называцца „Крах аперацыі „Цыклон“.

Гэта аповесць пра савецкага разведчыка, які ўсю Вялікую Айчынную вайну працаваў у варожым тыле.

У гэтай аповесці толькі адзін эпізод яго работы, толькі трыццаць шэсць гадзін геразіму, што працягваўся гады. Але і падзеі двух дзён могуць многа расказаць.

Дарагое „Сэрцайка“!

Мне 19 год. Я сама з вёскі, але працую ў горадзе. Маю сардэчную сяброўку Галіну. Гэта вельмі мілая і сімпатычная дзяўчына. У нас няма аніякіх таямніц. Усё адна аб другой ведаем. Галіна мае хлопца — Марэк ён завецца. Я яго таксама ведаю. Не раз бачыла яго ў сяброўкі на кватэры. Гэта прыстойны і вельмі сімпатычны хлопец. Галіна гаварыла, што кахае Марка. Але ад даўжэйшага часу ён перастаў наведваць яе. Яна перажывае гэта. Я стараюся пацешыць яе, але і не ўяўляю сабе, што гэта так цяжка, бо яшчэ ніколі не закахалася, а хлопцаў трактую толькі як калег. Але вось, „Сэрцайка“, што здарылася нядаўна. Вечарам я сядзела дома, якраз чытала вельмі цікавую кніжку. Зазваніў званок. Я адкрыла дзверы. У хату ўвайшоў Марэк. Праседзелі мы з ім цэлы вечар. Гаварыў, што я яму вельмі падабаюся, што даўно меў на мяне вока. Але што ж, хадзіў з Галінай. Гаварыў, што не быў у ёй закаханы ніколі, а толькі прывык да яе, бо мілая і сімпатычная дзяўчына. А калі ўбачыў мяне першы раз (было гэта ў Галіны дома) не меў спакою. Што хаця сядзеў з Галінай, але думкамі быў са мной. Урэшце перастаў наведваць яе. Аднак прыйсці да мяне не меў адвагі, бо ведаў, што яна мая найлепшая сяброўка. Марэк мне таксама спадабаўся, але я ніколі не думала адбіваць яго сяброўцы. Гаварыў, што калі б нават я не захацела з ім хадзіць, то і так ён да Галіны не вернецца. Я б ахвотна з ім хадзіла, але як жа крыўдна будзе Галіне. Яна ж можа падумаць, што гэта я, найлепшая сяброўка забрала ёй хлопца. Парай, „Сэрцайка“, што мне рабіць? Я не хачу крыўдзіць сяброўку, не хачу таксама яе страціць. Але і Марка хацела б мець.

Крыся з Гайнаўшчыны

Крыся! Сапраўды становішча нялёгкае. Калі вырашыш хадзіць з Маркам, дык па-мойму, ты павінна сказаць аб усім сяброўцы. Як яна гэта ўспрыме, і ці не адаб'ецца гэта на вашым сяброўстве — цяжка прадбачыць. Ты не была закаханай, таму і не ўяўляеш, як цяжка быць пакінутай. Але кахаць нікто нікога не прымусіць. Няма на гэта ні спосабу, ні сілы. І калі Марэк не кахаў Галіну, дык раней ці пазней пакінуў бы яе. І калі б не было цябе, то знайшоў бы іншую дзяўчыну. Калі затоіш усё перад Галінай, а яна даведаецца нейкай іншай дарогай, дык уся віна спадзе на цябе. Яна будзе ўпэўнена, што ты адбіла ёй хлопца. І тады, як кажуць, „прошай, дружба“!

Сэрцайка

Аб спічкаўскіх дарогах

Дарагая „Ніва“! Хачу напісаць табе аб дарогах, якія вядуць у нашу вёску, гэта значыць, у Спічкі. Калі прыйшла вясна і растаў снег, на дарозе нашай было многа балота. Па такой дарозе цяжка было праехаць. Аднак спічкаўскія людзі, у гэтым ліку і солтыс, пастанавілі падладзіць дарогі, навазіць на іх пяску. Яны даскан̄ала ведалі, што як не падладзяць дарог, не выедуць з вёскі. І таму яны працавалі кожную нядзелю. Іх праца не змарнавалася. Дзякуючы ім дарогі сталі лепшыя, без ям і без балота.

Аб тым, як спічкаўскія людзі ладзілі дарогі, я напісаў верш.

У нас дарогі былі такія:
Куды не глянеш — ямы, гразь.
Толькі як сонца засвяціла,
Дарогі сталі падсыхаць.

Імі ўжо стала лепей ездзіць,
Хоць на іх ямы засталіся.
І вось таму наш солтыс цвердзіў,
Каб ўсе да працы ўзяліся.

Адмовы не было, згадзіліся
На чын спічкаўскія людзі,
Яны між сабой хваліліся:
— Дарога лепшая ў нас будзе.

Хто каня ў воз запрог,
Хто пайшоў з лапатай.
Застаўся той, хто працаваць не мог,
Каму працаваць труднавата.

Працавалі людзі дзён многа,
Пакуль усяго не зрабілі.
Стала добрай у Спічкі дарога,
Па ёй задаволены едуць людзі.

Васіль Асеннік,
Бельскі беларускі ліцэй.

НЕБЯСПЕЧНАЯ ДАРОГА

Часта чуем пра дарожныя няшчасці. Розныя бываюць іх прычыны. А вось на дарозе з Каралёвага Мосту ў Калодна ў Беластоцкім павеце такія ямы! (Паглядзіце здымак). Ехаць такой дарогай вельмі небяспечна. Ноччу ямы пагражаюць смерцю. Але ці толькі ноччу?

Шкада, што беластоцкі ПЗДЛ аб гэтым не ведае і аб нічым не клапоціцца.

Тэкст і фота (ця)

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Гаспадарку вялі тры браты. У 1972 годзе адзін з іх ажаніўся і хоча цяпер пабудавацца асобна. Аднак адзін з братоў на гэта не згаджаецца. Падзел гаспадаркі — справа складаная. Трэба спачатку звярнуцца да суда, каб сцвердзіў, хто мае права да спадчыны, а няма патрэбных метрык. Ды і падзел гаспадаркі быў бы немагчымы — гаспадарка мае 10 га. Мог бы атрымаць яе толькі адзін. Ці можна атрымаць дазвол на будову без згоды аднаго з братоў?

АДКАЗ: Гаспадарка лічыцца супольнай уласнасцю ўсіх братоў, якія атрымалі яе ў спадчыне. Да таго, каб распараджацца гаспадаркай, або прадпрыняць дзеянні іншыя, чым звычайнае карыстанне — а да гэтага залічваецца пабудова будынкаў — патрэбна згода ўсіх супольных уласнікаў. Калі гэтай згоды няма — супольныя уласнікі, удзелы якіх не меншыя, чым палавіна, могуць патрабаваць вырашэння справы праз суд. Гэта адносіцца да выпадку, прадстаўленага ў пытанні. Брат, які не згаджаецца, мае права да 1/3 часткі гаспадаркі. У гэтым выпадку суд можа прыняць рашэнне незалежна ад яго згоды, калі сцвердзіць, што новая будова будзе карыснай для развіцця сельскай гаспадаркі.

Юрка Панасюк, Бельск. Цуд — не цуд, а вынікі ў вашых апошніх вершах, сапраўды, значныя. Значыць, будзем друкаваць. Жадаем далейшых поспехаў у гэтым напрамку.

Пётр Гінштт, Гайнаўка. Пішаце: „У пісанні вершаў, на маю думку, няма ніякіх цяжкасцей: дастаткова даць тэму, і можна аб гэтым напісаць верш“. Дарагі дружа, каб так было, дык кожны вучань быў бы паэтам (яны ж кожны дзень па заданні настаўніка колькі тэмаў рашаюць!). Што справа выглядае інакш, на жаль, пацвярджаюць і вашы паэтычныя спробы. Раім грунтоўна перагледзець свой падыход да паэзіі.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Gang Olsena“ (duński), 8—9. „Powrót rewolwerowca“ (USA), 10—11. „Czarownica z bagien“ (radz.), 12—13.

Нараўка
„Trzy kobiety“ (polski), „Ranny w lesie“ (polski), 9—13.

Нарва
„Trzecia część nocy“ (polski), „Kochany drapieżnik“ (radz.), 9—13.

Чыжы
„Przygody psa Cywila“ (polski), „Milion lat przed naszą erą“ (angl.), 9—13.

Дубічы Царкоўныя
„Ballada o Cable u Hugue u“ (USA), „Zdobywcy nieba“ (radz.), 9—13.

Арэшкава
„Polonez Ogińskiego“ (radz.), „Ucieczka w milczenie“ (NRD), 9—13.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Agnieszka 46“ (polski), „Don Gabriel“ (polski), 9—13.

Орля
„Morderca jest w domu“ (węgierski), „Przygody psa Cywila“ (polski), 9—13.

Райск
„Zaraza“ (polski), „Żandarm z gór“ (bułg.), 9—13.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Шудзялава
„Gniewna podróż“ (jugosł.), „Czym mogę służyć“ (czeski), 9—13.

Янаў
„Woda życia“ (radz.), 9—13.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Morderca na zawołanie“ (NRD), 8—9. „Poławiacze gąbek“ (radz.), 10—11. „Bez wyraźnych motywów“ (franc.), 12—13.

Мельнік
„Popierajcie swego szeryfa“ (USA), 8—9. „Księżniczka Czardasza“ (węgierski), 10—11. „Sąsiedzi“ (polski), 12—13.

Мілейчыцы
„Zawsze w niedzielę“ (polski), 8—9. „Szczęście Anny“ (polski) 10—11. „Bez wyraźnych motywów“ (franc.), 12—13.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Staroświecki dramat“ (radz.), „Małżeństwo“ (franc.), 9—13.

Новы Двор
„Szerokiej drogi kochanie“ (polski), „Trzy kobiety“ (polski), 9—13.

Ніва

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego. Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa-Książka-Ruch“. Redaguje Kolegium. Adres Redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Numer przy przesyłkach pocztowych: Redakcja tygodnika „Niwa“, Skr. poczt. 281, 15-950 Białystok. Telefony: Redaktor Naczelny i Sekretarz Redakcji 2-10-33, publicyści 2-32-41 do 45 (centrala). Cena prenumeraty krajowej: rocznie: 28,80 zł., półrocznie: 14,40 zł, kwartalnie: 7,20 zł. Prenumeratę przyjmowane są do dnia 10 każdego miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Prenumeratę na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują Urzędy Pocztowe oraz listonosze. Można również wpłaty na prenumeratę indywidualną dokonywać na konto I Oddziału Rejonowego „Ruch“ w Białymstoku 150-6-161 NBP I OM Białystok. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne w miastach, zamawiają prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur RSW „Prasa-Książka-Ruch“. Pozostałe — mające siedzibę na wsi lub w innych miejscowościach, w których nie ma Oddziału i Delegatur zamawiają prenumeratę za pośrednictwem Urzędów Pocztowych. Prenumeratę na zagranicę przyjmuje: RSW „Prasa-Książka-Ruch“ Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych, Wronia 23, 00-840 Warszawa. Konto PKO Nr 1-6-100024. Cena prenumeraty dla zagranicy jest wyższa od prenumeraty krajowej o 40%.

BZGraf. Nakład 8 202 K-1

З чэшскага гумару

ЖОФІНКА

— Жофінка! Пачынаецца прафсаюзны сход, не спазняйся, — сказаў старшыня Кралік.

— Не хвалюйся, лапачка, — супакоіла я яго, — зараз, толькі крышку прывяду сябе ў парадак.

У зале, дзе будзе сход, — электрычнае святло. Значыць, якой памадай губы малявацъ? Бэзавай! Я смела падкрэсліла лінію рота, агледзела ў люстры іншыя лініі і пайшла.

Народу ўжо было шмат. Найлепшае месца, вядома, заняла гэта шчэпка Кубікава. Сяду з ёй побач, прынамсі будзе адразу кідацца ў вочы розніца паміж намі. Я стараюся звычайна сядзець так, каб святло падала ззаду, тады добра абрысоўваюцца валасы і фігура.

Дакладчык сёння незнаёмы. А ён нічога, толькі лысы. Ужо гаворыць... Голас прыемны. Яму б прадказваць пагоду па радыё.

Ага, а вось сядзіць інжынер Гралічка. Шыкарны мужчына. Паглядзіце: у Ладзі з транспартнага аддзялення новы пінжак.

Палечак вусікі адпусціў! А дарэчы, яму ідзе. Падыду да яго заўтра і папрашу сігарэту.

Цікава, а мае новыя чырвоныя панчохі бачаць усе? Добра і тое, што я надзела сёння гэту прыстаючую кофтачку з дэкальтэ.

Нешта на мяне даўно ніхто не глядзіць. Трэба ўстаць і ўзяць са стала попельніцу. Прыкурыць папрашу ў намесніка.

Парадак. Я апусціла вейкі, але паспела прыкмеціць, што на мяне глядзяць Гонза, Віта і Мірак. І Коржынак! Гэта здорава.

А хто гэта там сядзіць за Гоўжвічкай? Я дрэнна бачу. Але не стану ж я насіць акуляры, псаваць выгляд.

Зноў усе глядзяць на дакладчыка. Бачыш, разгаварыўся! Балбоча ўжо паўгадзіны. А мне ў шэсць трэба быць у краўчыхі. Ці не папсавала яна складкі на таліі?

Ну вось, Кубікава мяне зусім засланіла. І ўсе як назлосць утаропіліся на старшынскі стол. А дарэчы, старшынскі стол — дасканалае месца. Замест казліных ног старшыні Краліка там маглі б быць мае ў новых модных туфлях. Дарэчы, чаму б мне не заняцца грамадскай працай? І тады можна будзе сядзець за старшынскім сталом... І выступаць. Сёння мне б гэта асабліва пайшло — якраз учора пафарбавала галаву ландатонам. Аб чым, уласна, гэты хлопец гаворыць? Пара яму канчаць.

Старшыня адкрыў спрэчкі... Вось бы мне цяпер выступіць і што-небудзь прапанаваць! Усе б на мяне глядзелі, мужчыны захапляліся б: „Вось гэта жанчына, вось гэта прафсаюзны работнік!“. Коржынак пайшоў бы праводзіць...

Спрэчкі закончыліся. Прапануюць галасаваць. Хто за тое, каб таварышу Гаеку...

Гаек, Гаек... гэта які? Ага, вось той. Чаго гэта ён так пачырванеў? Я — за! Люблю бландзінаў.

Закончылі. Шкада, што я не магла выступіць. Такая была цудоўная нагода! Трэба падыйсці да Гаека, павіншаваць...

* ✲ *

О Божа, ці ж я магла ведаць, што галасуюць за вынясенне Гаеку строгай вымовы?!

Власта Сmржова

Вясну праспаў...

НІЎКА

ПТУШЫНАЕ ВЯСЕЛЛЕ

Салаўя жанілі,
Музыка грымела,
Чулі на паўмілі,
Як капэла пела.
Мядовае зелле
Як ракой ліłося.
Ой, на тым вяселлі
Елася, піłося.
Танцавала сойка,
Разам з ёй сарокі,
Барабаніў бойка
Дзяцел чарнабокі.
А варона-сваццця
Каравай насіла
І саву у хаце
Штурхала, будзіла.
Тая так заснула
Ля сыча пад лавай,
Пэўна і не чула,
Як крычалі: — Слава!
Слава ўсім гулякам,
Слава ўсяму дому! —
Салавей заплакаў
З радасці, вядома.
Вераб'і з прыгорка
Закрычалі: — Горка!
А дзяркач у жыце:
— Мёд падсаладзіце!
Музыка грымела,
Салаўя жанілі.
Як капэла пела,
Чулі на паўмілі.

Станіслаў Шушкевіч

Галаваломка

Вазьміце шэсць шклянак. Тры з іх пакіньце пустымі, а тры напоўніце вадой і пастаўце ў такім жа парадку, як на рысунку (дзве пустыя, тры поўныя, адна пустая).

А цяпер зрабіце так, каб парадак змяніўся і шклянкі сталі праз адну: поўная, пустая, поўная, пустая і г.д. Умова: перасоўваць можна толькі адну шклянку.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: Пад чацвертым злева ў перадапошнім радзе.

— *Служба надвор'я? Нарэшце вы ўгадалі з «мясцовымі дажджамі»...*

...Яго так цанілі, што нават калі казаў: „У мяне няма акрэсленай думкі наконт гэтага“, дык усім карцела даведацца, якой гэта думкі ў яго няма.

ПАЛЯЎНІЧЫЯ

Кастусь лічыў сябе ўдалым паляўнічым. Выстраліўшы ў напрамку, куды пабег дзік, ён звычайна крычаў:

— Ало, Міхась, ты жывы?

— Жы-ы-вы! — адказваў яго прыяцель.

— Ало, Пятрук, ты жывы?

— Жывы! — чулася ў адказ.

Толькі тады *паляўнічы* ўздыхнуў з палёгкай:

— Слава Богу! Значыць, я трапіў у дзіка.

У АПТЭЦЫ

— Прашу вярнуць мне грошы за раствор, які вы прадалі мне ў мінулым тыдні.

— Чаму?

— Вы сказалі, што гэта дасканалы сродак для барацьбы супраць аблысення!

— Так, менавіта. Я сказаў, што гэта раствор — для барацьбы супраць аблысення, але не для перамогі над ім.

ДЛЯ ТУРЫСТАЎ

— Скажыце, можна тут купацца?

— Не раю, тут поўна кракадзілаў.

— А ў якім месцы іх няма?

— Там, ніжэй, дзе рака ўпадае ў мора, кіламетраў праз два.

— А там іх напэўна няма?

— Ніводнага, запэўніваю вас! Кракадзілы вельмі баяцца акул...

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ!

Звышветлівасць.

АДХАЦЕЛАСЯ

— Ты ведаеш, Вася, з таго часу, як наша дачка пачала іграць на арфе, мне ўжо не хочацца трапіць пасля смерці ў рай.

РАСТЛУМАЧЫЎ

— Хто наглядае за табой, Петрусёк, калі твая мамачка ідзе на работу?

— Цётка Ганна.

— Дык у яе ж сваіх двое дзяцей. Хто наглядае за імі?

— За імі наглядае цётка Соня.

— Дык у яе таксама ёсць свае дзеці.

— Так, але яны ходзяць у дзіцячы сад, і там за імі наглядае мая мамачка!

ПЕРАЎТВАРЫЛАСЯ

Вельмі пажылая пані гаворыць мужу:

— Цяпер, калі я так коратка падстрыгла валасы, праўда, я ўжо не падобна на старую?

— Так, сапраўды не падобна. Ты падобна на старога.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Тэодара Купаліка з Варшавы, Ірэны Буйноўскай з Галяковай Шыі Гайнаўскага павету, Анатоля Плевы з Гайнаўкі і Яна Авечко з Бабро́ўнік Беластоцкага павету змяшчаем папулярную савецкую песню

СИНИЙ ЛЁН

Ходят волны на просторе,
То ли поле, то ли море —
Синий лен.
Словно песня, словно пламя,
Словно небо под ногами —
Синий лен.
Тихим шорохом прибоя
Обручил меня с тобою
Синий лен.
Вновь мне сердце растревожил
На глаза твои похожий
Синий лен.

Ведь он волшебник — синий лен,
Нам снова сказки дарит он,
И наяву весь мир наполнив снами,
Может, просто шутит с нами
Синий лен?
Горит, как пламя, синий лен,
И, если ты в меня влюблен,
Твои глаза сияют добрым светом,
Виноват, наверно, в этом
Синий лен.

Словно нежными руками
Нас коснется лепестками
Синий лен.
В сердце снова вспыхнет пламя,
Станет тихими словами
Синий лен.
Ночь пройдет неслышно рядом,
Нас осыплет звездопадом
Синий лен...
Мы расстанемся с рассветом,
С нами будет знать об этом
Синий лен.

Ведь он волшебник, синий лен...
и т.д.

ЗНАЙШОЎ ВЫЙСЦЕ

— Ніяк не магу свайго Сцяпана разбудзіць, — кажа гаспадыня суседу, які ўвайшоў у хату. — Хоць з ружжа страляй!

— Што з ружжа? З гарматы бабахні — не ўстане. Адно выйсце.

— Якое?

— Стукні шклянкай аб шклянку...

— *А якое яшчэ задавальненне дала вам прафесія гумарыста?..*

Курёзы

АПОШНІ З МАКОКА

Каралі Макока (старадаўняя дзяржава Конга) ведалі лепшыя часы. Іх улада распаўсюджвалася на многія плямёны далёка за межы Конга. Час мілаваў каралёў Макока, якія працягвалі карыстацца ўладай і прывілеямі.

Аднак часы змяніліся. Улада іх была ўрэзана, а каралеўства зменшылася да размераў адной вёсачкі. Апошні з дынастыі Макока жыў да нядаўняга часу за 120 кіламетраў ад Бразавіля ў хаціне са сваёй світай і некалькімі жонкамі. З кожным днём „манарху“ рабілася ўсё цяжэй карміць сваіх жонак і шматлікую чэлядзь. Кароль вырашыў заняцца бізнесам і пачаў пакрысе распрадаваць землі, якія на яго думку, належалі каралям Макока.

Канец махінацыям караля-бізнесмена паклалі грамадзяне народнай рэспублікі Конга, якія прынялі на сваім сходзе наступнае рашэнне: паколькі ўсе землі ў краіне аб'яўлены ўласнасцю дзяржавы, лічыць дзеянні караля антыдзяржаўнымі і пазбавіць яго трона. Сход закончыўся здравіцай: „Кароль памёр. Няхай жыве... рэспубліка!“.

ДЗЕ ВУЧАЦЦА ЧЫТАЦЬ?

Васемнаццацігадовы амерыканец з Сан-Францыска падаў у суд на сваю школу, патрабуючы ад яе кампенсацыі ў мільён долараў. Ён абвінавачвае школу ў тым, што за 12 гадоў вучобы яна не навучыла яго ні добра чытаць, ні добра пісаць. Хоць, паводле яго сцвярджэння, ён быў старанным вучнем і ніколі не прапускаў заняткі, узровень атрыманай ім адукацыі робіць яго прыгодным толькі для выканання „некваліфікаванай, нізкаплатнай фізічнай працы“.

Смяцце з намі

І вялікія ў кашулі не нараджаюцца.